

૨૮૭૫

ગુજરાતી

સુંદર મનપશન ગાયન

સંગ્રહ.

તમાં લાવણીઓ, ગરળીઓ, રાગઓ દાહરા ગીત,
વસંત રમતા હુમરા પોંસા સાખીઓ વીગર.

જુવાની પ્રસાધ કરનાર

• બ્રહ્મશ્રેણર મગનલાલ દેવચંદ

આદિતી ૧ લી પ્રત ૧૦૦૦.

સન ૧૮૯૭ના ૨૫ માં આકલ મુજબરજીવર કરાવીછે.

અ મ હા વા હ માં.

ચચીશડ ઉપર કાજ બ્રુશેનની પોળમાં લવાર

નમુ પાનાચંદના મકાનમાં શા. મગનલાલ

દેવચંદ પોતાના સર્વપ્રકાશ પ્રેશમાંજાપી.

સને ૧૮૮૧ ચંવત ૧૯૪૨

મીમત ૧ આના

અનુક્રમણીકા.

વીષય,	પૃષ્ઠ,
ચુજરી	૫
મીસરી	૧૧
ગરખી સાંભળને તું સજની માહારી ...	૧૫
,, શામ સહણા રહો હું કહુ છું ...	૧૭
,, સમે શમો તમે શમજો નહીને	૧૮
સાખીઆ	૧૮
પંદર તથો ...	૨૧
હરજીલા વાળી લાવણી	૨૪
લાવણી આ બગવાન પતીના દાન....	૨૫
ભરપાર પ્રાણ આધારની લાવણી. ...	૨૮
શુણ્ય શબ્દઅરની લાવણી ...	૩૨
સુત્રચીમનમે ખીછુ છુપાની લાવણી.	૩૫
બદ્રકાળીની લાવણી	૩૫
પીછીની ગરખી	૩૭
આવરે હરી ખોદશ બનમે ની ગરખી	૩૮
લાવણી તુ કામણ ફરી કયાં જાય ...	૩૯
સુરતની લાવણી ...	૪૦
લાવણી જુઓને જશોદા માવડી	૪૨
ગરખી ગોળીફોડીફ ગોળીફોડી	૪૩

,, કે કંસરાયને કેડેપાદો કાના	૪૨
,, મહેરછે મહેરછે મહેરછેરે	૪૩
લાવણી વીચારી છે વાત જીવડા.	૪૪
,, મોહનભારી તુને હોડી કામકારી	૪૪
લાવણી માન્ય માનવી માંન માનવી	૪૫
દોહરા	૪૭
સાખીઓ	૫૦
ગરબી ઘેલી કરીરે ઘેલી કય	૫૨
,, મેલો મોહન ભારી માટલી	૫૨
વસંત કેમ ભરીએરે કેમ ભરીએ	૫૩
,, બનમે ગુજરીયા છુટી	૫૪
,, મીલને શુદ્ધમાજી આએ	૫૪
ધોમા	૫૫
વસંત નવ કીજેરે નવ કીજે	૫૫
અક્ષર સગાઈના મહીના ..	૫૬
ગરબી ગીરધારીરે વાત કહુ તે વીચારે ...	૬૧
,, બલીહારીરે પીઠલતુ મુખ -ચાલી	૬૩
,, ઓ હરજરે હાથામાં હાસ છે મુને	૬૪
લાવણી નરશીલ મહેતાની ...	૬૫
મીરાં ચરીત ...	૬૮
છેલ વીશે ગીત ...	૭૧
કબોડાની લાવણી	૭૨

લાવણી શીંગારની .	૭૩
કુવેડની ફોજી.	૭૪.
અજવાળી રાતનુ ગીત.	૭૬
સાતવાર.	૭૭
પંદર તથા.	૭૭
મુંગાર.	૭૮
ફાળો.	૭૮
ખંડસો ખાજીશો મેરેમન ખસગઢરી.	૭૮
૫૬.	૭૯
ફાળો.	૮૦

ગુજરી.

કે કાજુલમે બાદશાહ ચડે ને સાચી લીલીકા દીવાનરે,
 કે બાદશાહ ઉતરે ખાગમે મેં કયા મસ દેખન જાઉરે;
 કે હાથમેરે લેઉ લાલ માટીની કદાવણ હોકે જાઉરે.
 કે બાદશાહ ઉતરે ખાગમે મેં કયા મસ દેખન જાઉરે,
 કે હાથમેરે લેઉ લાલ ખેડુડું પનીહારણ હોકે જાઉરે;
 કે બાદશાહ ઉતરે ખાગમે મેં કયા મસ દેખન જાઉરે,
 કે હાથમેરે લેઉ લાલ લાકડી ગોવાલાણ હોકે જાઉરે;
 કે બાદશાહ ઉતરે ખાગમે મેં કયા મસ દેખન જાઉરે.
 કે હાથમે લેઉ દુધ છુખડી મેં માત્રાણ હોકે જાઉરે,
 કે દુધફગરનો ઘાઘરો સાથડે કસબી ફારરે;
 કે કલ્લાં કાંખી આણ્યટ ખીછવા અંઝરનો અમદારરે;
 કે હાથે ખાણુખંધ બેરખા ને એની દશે આંગળીએવેઢરે,
 કે કાને કલાકુત શોખતાં ને એને કાને અણકુ આલરે.
 કે ફાટે તે પાટીયાં સોખતાં એને કંઠે એકાવળ હારરે;
 કે લીલારે જગનુ કાપડુ એને જગ મોતીનો હારરે;
 કે નાકે તે વાળીયા શોખતી એને ટીલડી તપે લેકાટરે,
 કે ખાલે ખાલ માતી પડોળ્યાં જાણે ઉગ્યા સુરજ બાણરે,
 કે હોડી મટકીમાં દહીં જમાયો દુધ લીયો મણ ચારરે;
 કે ચલી ચુજરીયાં દહીં ખેચનકુ, ચલી બાદશાહકે દરબારરે.
 કે અચર દ્યો કોઈ મહંપર દ્યો કોઈ દ્યો ને મીઠડાં દુધરે,
 કે શાસરે કેવે સણો ખજરીયાં લગરમે મત જાવરે;

કે દીલી શેહેરકા ખાદશાહ તુજે રખે ગોખલ માંહરે,
 કે સાસનાં વારયાં નાકરે વહુ મહી વેચવાને જાપરે.
 કે હાટે મોહ્યા હાટ વાણીયા ને ચોરે મોહ્યાં ચોખદારરે,
 કે ને દેખેસો મોહી રહ્યા ને ખાંદશાહ સરખા મોહરે;
 કે ચલી ગુજરીયાં મહી બેચનકુ બેઠી લાલ બજારરે;
 કે સીપાઈ ખીયારે ચાડી લગાઈ જીવ જાન હુવા હોરાનરે.
 કે અપને લરકરમે એસી મહીયારીને એસા નોકોઈકાકુધરે
 કે ખાદશાહકુતો ખખર હુધને ગુજરી દેખન આપરે;
 કે અલીયારે ગલીયાં કયા શીરનાધોરી પેઠા પડદા માંહરે.
 કે પડદેમે બેઠી મોજ કરે ગોરી ચાવો નાગર પાનરે;
 કે અલીયારે ગલીયાં બોહોતબલી તરે પડદેકુ લગાદઉઆગ,
 કે હીંદવાણી તું હરામજાદી ખાદશાહકુ દેવે જવાપરે,
 કે ખાદશાહ કેવે સુણુ ગુજરી તમ સુણો અમારી ખાતરે;
 કે કાથ કપીરમાં કયા પેહરના ચોરી પેનો સોના શોરરે.
 કે કાથ કપી મરે બોહોતબલી તરે સોનેકુ લગાદઉ આગરે;
 કે હીંદવાણી તું હરામજાદી ખાદશાહકુ દેવે જવાપરે,
 કે ખાદશાહ કેવે ગુણુ ગુજરી તમ ગુણો અમારી ખાતરે.
 કે કાળી કામળમ કયા એઠણા ગોરી પેહેરો દક્ષણી ચીરરે
 કે કાળીકામળ મેરે બોહોતબલી તરે ચીરકુ લગાદઉઆગરે.
 કે હીંદવાણી તું હરામજાદી ખાદશાહકુ દેવે જવાપરે,
 કે ખાદશાહ કેવે સુણુ ગુજરી તમ સુણો અમારી ખાતરે;
 કે બેશ છાશમે કયા ખાના ગોરી ખાવને નાન પુલાવરે;
 કે નાન પુલાવમે કયા ખાના મેરા હિંદુકા અવતારરે;

કે હીંદવાણી તું હરામજાદી ખાદશાહકું દેવે જવાખરે;
 કે ખાદશાહ કેવે સુણુ યુજરી તમ સુણો અમારી ખાતરે;
 કે મકનારે હાથી અજખ ખન્યા ને ગોરી હાથી દેખન આવરે
 કે તેરે હાથીમે કયા દેખના મારે ધેર લુરી બેંસારે,
 કે ટંકે સવામણુ દુધ કરે તારા હાથીયો બલેચી મારી બેંસારે
 કે દહી દુધકી નદી ચલાક માખણકી ખાંધું પાળરે,
 કે હીંદવાણી તું હરામજાદી ખાદશાહકું દેવે જવાખરે;
 કે ખાદશાહ કેવે શુણુ યુજરી તમ શુંણો અમારી ખાતરે.
 કે મેરા કુંવર ગોરી અજખ ખન્યા ગોરી કુંવર દેખન આવરે
 કે તેરા કુંવરમે કયા દેખના મેરી ગાયુંકા ગોવાળરે;
 કે હીંદવાણી તું હરામજાદી ખાદશાહકું દેવે જવાખરે.
 કે ખાદશાહ કેવે શુંણુ યુજરી તમ શુંણો હમારી ખાતરે,
 કે મેરીસોલસે રાણીઓ ખુખ ખની તે રાણીયો દેખન આવરે
 કે તેરી રાણીમે કયા દેખના મેરે પાણી બરે પનીહારરે.
 કે હીંદવાણી તું હરામજાદી ખાદશાહકું દેવે જવાખરે,
 કે ખાદશાહ કેવે સુણુ યુજરી તમ શુંણો હમારી ખાતરે;
 કે મેરા ઘોડા અજખ ખન્યા ગોરી ઘોડા દેખન આવરે
 કે તેરે ઘોડેમે કયા દેખના મેરે ધેર ગવરી ગાયરે,
 કે હીંદવાણી તું હરામજાદી ખાદશાહકું દેવે જવાખરે,
 કે ખાદશાહ કેવે શુંણુ યુજરી તમ શુંણો હમારી ખાતરે;
 કે મેરી મુછો અજખ ખની ગોરી મુછોપર માહી આવરે.
 કે તેરી મુછોમે કયા દેખના મેરા બકરા જેસા પુછરે,
 કે હીંદવાણી તું હરામજાદી ખાદશાહકું દેવે જવાખરે;

કે ખાદશાહ કેવે શુંજી ગુજરી તમ શુણો હમારી ખાતરે.
 કે કીચું તમારે સામર ને કીયા પુરષ ધેર નારરે
 કે ઘઠ ગોકુળ માર સામર ને ચંદા પુરષ ધેર નારરે;
 કે હિંદવાણી તું હરામજાદી ખાદશાહકુ દેવે જવાખરે.
 કે ખાદશાહ કેવે શુંજી ગુજરી તમ શુણો અમારી ખાતરે
 કે કોણ દરાકી ગોવાલાણી ને શુ છે તાર નામરે;
 કે ઘઠ માંડવકી ગોવાલાણી ને મેના ગુજરી માર નામરે
 કે હિંદવાણી તું હરામજાદી ખાદશાહકુ દેવે જવાખરે,
 કે ખાદશાહ કેવે શુંજી ગુજરી તમ શુણો હમારી ખાતરે
 કે છોટી મઠકીકા મુલ કરોને ગોરી ઉસકા કયા હોય મુલરે
 કે છોટી મઠકીકા મુલ કર તો તેરી શુદ્ધ પદ જાવે ભુલરે;
 કે હિંદવાણી તું હરામજાદી ખાદશાહકુ દેવે જવાખરે,
 કે ખાદશાહ કેવે શુંજી ગુજરી તમ શુણો હમારી ખાતરે.
 કે દુસરી મઠકીકા મુલ કરોને ગોરી ઉસકા કયા હોય મુલરે,
 કે દુસરી મઠકીકા મુલ કર તેરી સોલસે રાણીઓ દુલરે
 કે સોલસે રાણીઓ સજ કર તેરા કોઈના સેવે નામરે,
 કે હિંદવાણી તું હરામજાદી ખાદશાહકુ દેવે જવાખરે,
 કે ખાદશાહ કેવે શુંજી ગુજરી તમ શુણો અમારી ખાતરે;
 કે ત્રીસરી મઠકીકા મુલ કરોને ગોરી ઉસકા કયા હોય મુલરે
 કે ત્રીસરી મઠકીકા મુલ કર તેરા મકના હાથી દુલરે;
 કે હિંદવાણી તું હરામજાદી ખાદશાહકુ દેવે જવાખરે
 કે ખાદશાહ કેવે શુંજી ગુજરી તમ શુણો અમારી ખાતરે;
 કે ચોથી મઠકીકા મુલ કરોને ગોરી ઉસકા કયા હોય મુલરે,

કે જોથી મઠંઠીકા ગુલ કર તારી સારી હીલી દુલરે;
 કે હોંદવાણી તુ હરામજાદી ખાદશાહકુ દેવે જવાખરે;
 કે ખાદશાહ કેવે શુણુ ગુજરી તમ શુણો અમારી ખાતરે;
 કે તેરા રૂપ તો કીને દીધા જણુ સોની ઘડે સોનારરે;
 કે અલ્લામીયાને મુજે રૂપ દીધા મેરા કરમ કરે કીરતારરે.
 કે હોંદવાણી તુ હરામજાદી ખાદશાહકુ દેવે જવાખરે,
 કે ખાદશાહ કેવે શુણુ ગુજરી તમ શુણો અમારી ખાતરે;
 કે ગલખલ ગલખલ કયા ખોલતી ગોરી ખોલો સમજા ખાતરે
 કે અકડ છકડ ગોરી કયા ખોલતી ફાંખ છકડ લગાવું દોયારરે
 કે તુ નવ જાણીશ એકલી મારા ગુજર ચઢે નવ સાખરે
 કે હોંદવાણી તુ હરામ જાદી ખાદશાહકુ દેવે જવાખરે,
 કે ખાદશાહ કેવે શુણુ ગુજરી તમ શુણો અમારી ખાતરે;
 કે માર તમાચોને ઉડજાય પછડી મુખકાં હો જાય લાલરે;
 કે ટકે ટકે તેરા ટકુ ખેચાઉ દમડીકા દસ ઊંઠરે,
 કે ટકે ટકે તેરી દાલ ખેચાઉ ને દો કોડી તલવારરે;
 કે ખાદશાહકુ તો ઘુશસા લગાને ડાલી ખેડી માંખરે;
 કે હાથે ડાલીરે હાથ કડીયાને ઇસકુ હાધીપર ખેઠલાયરે
 કે હાથીકે હોદેપર ખેડી ઉસકા કોઈ ન લેવે નામરે;
 કે આમાણુ વીરા વિનવું તને આહુ હાધ્યાનો હારરે.
 કે કાગળ જઈને આપજો મારા હીરા દીયરને હાથરે;
 કે હીરોએ કાગળ વાંચીયોને સાઈ ગુજરી પડી ખેડી માંહીરે;
 કે ચંદ કાગળ વાંચીયોને ગુજરી પડી ખેડી માંહીરે.
 કે છો પડી સાઈ પડવા દો કાંઈ એવી લાવીશું ખેગારરે,

કે તાણી ખાંધો બાઈ ઢાલ તરવારને તાણી ખાંધી હથીયારરે;
 કે સરા હાપસો સંગ ચલોને નહીં કાપરકા કામરે.
 કે કેસરીયા બાઈ વાધા પેડેરને હો જાઓ લાલ ચલાલરે.
 કે ત્યાંથી હીરીઓ દોડી ઓને ગયો તે ધોડાની પાસરે,
 કે તાણીને ખાંધો તંગડોને દોલી ઘેસા લગામરે;
 કે દીલી શુતીને ઘેર આણું તો રેવંત માર નામરે.
 કે હીરીઓ ધોડે એકજ ચઢ્યો ને ચુજર ચઢ્યાં નવ લાખરે
 કે ચંદા ધોડે એકજ ચઢ્યો ને ચુજર ચઢ્યાં નવ લાખરે,
 કે હીરીએ ધોડો એડીઓને ધોળી મારયા પચાસરે;
 કે લેન્ને ભવાની ભોગ આતો ચુજર કેરો રોગરે.
 કે ચંદા ધોડો એડીઓને જય દીલ્લી મેદાનરે,
 કે હીરીઓ પેઠા શેઠરમાં ને કંદાઈ નાઠા જાયરે;
 કે તોપોડી ધમરાજ હુધ ને હુવા અંધારા ધોરરે.
 કે ખાદ્યાહુકુ તો ખખર નહીને રધયત નાઠી જાયરે,
 કે સુતો ખાદ્યાહુ જાગળે તારે નગર પડ્યો ભેંકારરે;
 કે સુતો ખાદ્યાહુ જાગીએ બાઈ કયા હોતા ધમરાલરે;
 કે સુતો ખાદ્યાહુ જાગીઓને મુગલ ચઢ્યા ખાણુ લાખરે;
 કે તાંખાની નોખત ગડેગડે ને જેના ઢમકે વાગે દેહલરે.
 કે ફાગણુ સુદ ચઉદસને દહાડે મામલો મચ્યો જોરરે;
 કે ચુજરી રહીને ખોલીયાં ને ખોલ્યાં એકજ ખોલરે;
 કે હીરીઓ પેડેર કાચળી ને હથીયાર મુજને આલરે;
 કે ખાદ્યાહુ સાચે ઓસી લકુ મેરા જુગમે હોળખ નામરે;
 કે તલવારે તાળી પડે ને ખરખી ચાવે પાનરે,

કે અગાડી પછાડી દેરા તાણો ને ખીચમે રખો મેદાનરે;
 કે વચમાં રાખો યુજરી બાધ જે જીતે તે સેધ જાવરે,
 કે હીરીયોનેમંદીયો ખેલીયા રાજ સાંબળો અમારો વાતરે
 કે પેહેલો ધાવ તમો કરો ને અમે તમારો રઈતરે;
 કે પેહેલો ધાવ ખાદશાહે કાપો ગુજર લશ્કર માંહરે,
 કે હીરીઓ અંદીઓ ધુરસે થયા જેમખકરામાં પડીયા વાધરે
 કે તલવારેની તાળી પડે ને લોહીનો વરસો મધરે,
 કે તમારો યુજરી તમને સોંપી યુજરી અમારી ખેલેનરે;
 કે ત્યાંથી યુજરી ચાલીયાં ને ગયાં સાશુને ઘેરરે,
 કે સાશુ મેણાં ખેલીયા વહુ જાઓ ખાદશાહને ઘેરરે;
 કે આ વહુઅરને જવાદો ને હું ખીજી પરણાવુ કાલરે,
 કે આ વહુઅરને જવા ન દઉં મારા યુજરનો પત જાયરે,
 કે ત્યાંથી યુજરી ચાલીયાંને ગયાં નણુંદને ગેરરે,
 કે નણુંદલ મેણાં ખેલીયાં બાપી જાઓ ખાદશાહને ત્યારેરે
 કે ત્યાંથી યુજરી ચાલીયા ને ગયાં તે પાવા ઘડરે;
 કે પાવા તે ઘડમે અસોપ હો ગઈ માહાકાળી કહેવાયરે,

—❦❦❦❦❦—

મિશરિ.

કે આઠ કુવા નવ વાવડીજી સોલરો પનીહર.
 હસમે કુન ગોરો પતલી ઓ મીસરો;
 પતલી કમર લંબે ખાલ.
 કે ઘાટ ઘડુલો ચીંટીઓજી પીડી લાલ યુલાલ.

કાતન વાળી પતલી ઝાં મીસરી
 લળી લળી નાખે તાર.
 કે ઝેડીની ગેડી કરજી કેડોની કર કમાન,
 નધણાના કર ખેલકા ઝાં મીસરી;
 પાડુ ચતુર શુભાણ.
 કે ચતુર પુરૂષની ગોરડીજી હશી હશી હતર દેશ,
 મુરખ પુરૂષની ગોરડી ઝાં મીસરી;
 રાઈ રાઈ હતર દેશ.
 કે હસત જોખન ખસતજી રૂતે તો કજલે હાં જાય,
 ઝેસો પીવાશે મેરો સાયબો ઝાં મીસરી;
 સાંજ પડે ઉઠ જાય.
 કે દાડમ શુકે દહાડીએજી ઘેર શુકાય ઘર નાર,
 ખાપ ગેર શુકાય ખેટડી ઝાં મીસરી;
 હીણા પુરૂષ ગેર નાર.
 કે રાજવણુ ખેડી રાજમેજી ખમે ઉધાડા કેસ,
 ધથ જોખનકે કારણુ ઝાં મીસરી;
 દીલી ખેકાતી લેથ
 કે તેરી દીલીને મેરા આગરાજી તર મેરે કાયકા સનેહ,
 તેં ચમકાવી વીજળી ઝાં ધાબીડા;
 મેં વરસાવ્યો મેહ
 કે ધરના ગોડા ચઢેજી નગર લીયો કેમ જાય,
 કેમ મારી સાહેલીએ બિગળ્યા ઝાં મીસરી;
 નિત્ય ઘર ભુલી જાય.

પ્રસન્ન થઈ ઘણું કામની, બોલી મુખે વાણ; કેા નર આ
 વી પોહોતા સહી, દાશી દો જઈ માન. તેડી લાગે મુજ
 આગળે, આપો ફોફળ પાન ર. એવાં વચન દાશી સૂણી,
 જોતરયા તેની વાર; સોળ સળ્યાછે શોભતા તેની સોભાનો
 નહીં પાર જીહાર કરયા નીચી વળી, બોલી મુખથી વાણ;
 બધે પધારયા રાજવી છોજ ચતુર સુજાણ, ૪ શેઠાણી મારી
 તેડે સહી. તેણે મોકલ્યાં ખીડાં પાન; ચતુરને ચતુર મળે,
 એમ કહીને દીધું માન. ૫ તેડી ગઈ તે તારણી, ચારે ચતુર
 સુજાણ; બેઠક મધે લાવી સહી. ૬ ત્યાં શોભે ઉદીઓ બાણ. ૬
 પાટ પરવાળી તેણે, જડીત હીંગોળા ખાટ; એ વિશ્વ કરમાએ
 રચના રચી, ઘણી શોભાએ ઘાટ ૭ એક વીનતા બેઠી દીઠો
 તહી તેની શોભનો નહીં પર; જેવી કાને સૂણી હતી, તેવી સુંદર
 નાર. ૮ મગ નેણી કટી કેશરી શોભે શુકલ અવતાર; જાણે વી
 જળી અમકી રહી, વદન કમળ આકાર, ૯ ઘણી ચપળતા
 નારની શુધ તણી ભંડાર સોળ. વરસળી સુંદરી, દેખે છે ચ
 તુર નર ચાર, વીનતા ઉઠી ઉભી થઈ, બોલી હારા વચન,
 બધે આબ્યા પ્રચી પતી, ઘણું રીઝયુ મારમન,

સોપાઈ-વીનતા ઉઠી ઉભી થઈ; જોતાં ચારની શુધ ના
 રહી; આપી ખુરશી દીધાં માન, તે વીનતાએ આખ્યાં પાન
 કંઠે નેત્ર ચપળતા કરી, ચીત ચારેનાં લીધાં હરિ, ચારે ચ
 તુરાઈ ભુલી ગયા, જોઈ વીનતાને વ્યાકુળ થયા, વીનતા
 બોલી મધુરીવાણ, બધે પધારા ચતુર સુજાણ, કાંઈ આ
 યા હમને દીજીએ, તમે કહો તે અમે કીજીએ, એવાં વચ

વીનતાનાં સૂણી, ચારે જણે વાણી બણી; ભાખ રૂપેષ યા
 લેછો તમે; તે કારણ પુછીએ અમે; તારે વીનતા બોલી
 વાણ સુણખે ચારે ચતુર હજાણુ મારે રમત રમવના કોડ
 પરહુ પેહેની નરશું ૧૩, ચોક્કસ તણી રમતે જોડ રમત ર
 મની આણી નેહ; ને હારે સરવે રહી દામ થઈ તેની પા
 સે રહું જો નર હારે આ કાર તો તો કાઢી મુક ખહાર; હારે
 તો દ્રવ્ય મુગીને જાય. જીવેતો મુજ શ્વામી યાય ખતરીસ લ
 કણ તેતું કામ, મુરખ શું સમજે આ ઠામ એવાં વચન વીન
 તાનાં સૂણી વીમાયણુ થઈ ચારેને ઘણી; અમે તેવી પણ આ
 ખર નામ એને જીતતાં કેટલી વાર વારા ફરતી રમસે સહી
 જે જીતશે તે વરશે લઈ, એવો મનમાં કર્યો વીચાર, માંડી
 આજી નવ લાગી વાર;

દોહરા-માંડવાં પાટ કંચન તણા, ચતુરંગી સોગટી સાર
 વીનતાએ ત્યાં મુઠાયાં આવીને બેઠી નાર. ખીલાડીને શીર હી
 પક પરથો પકે બોલી મુખવા વાણ; હવે વારાફરતી રમે સહી,
 તમાઝે ચતુર સુજણુ જીને તેની હું તારણી હારે તેના લઉ
 દામ એમ કહી બેઠી સહી વીનતાં તેણે ઠામ, ૩ એવાં વચ
 ન વીનતાનાં સૂણી રીસ ચડી અપાર, તે મધેથી ઉઠીએ બેઠો
 સનમુખ નાર, ૪ ઘણું ઠેકણું ફર્યા તમે તે આજ મુકશે મા
 મં એમ કહી પાશાં અહયા, નાખ્યા તેણે ઠામ. ૫ સાચવે
 નજર એક એકની નાખ્યા જોઈને ઘણ, ચાતુરી મલાવે ચો
 ગણી રાખી મનમાં બાવ; ૬ ગમે તેવી ફરે ચાતુરી પણ પડે
 જે આવળા દાવાં વિનતાની પાછ થઈ જતી તેને હાડે હર

ખ નમાય એક હથ ખાકી રહ્યો જોપડે પાથાપોખાર, તોતી
જીતે તારૂણી હારે રાજ કુમાર.

ચોપાઈ-પડયા પોખારને જીતી નાર, રાજ કુંવરહાર્યોતેઠા
ર, ઉતરી ગયુ પછે મુખનુ નિર, આધા જઈને બેસો વીર ખી
જા ખાંધવ ઉઠ્યો મહી વીનતા સનમુખ બેઠો જઈ; તેણે પા
સા લીધા હથ, રમવા લાગ્યો વીનતા સાથ તે પણ હાર્યો
જોતો રાહી તેની હુરા પાછ પોણાતી નહી વ્યારે નીજો બો
લ્યો વાણુ ઉઝી બેઠો ચતુર સખણુ મુજને દોષ જીતી નવ જ
મ, ત્યાં લઈ ખાધી કે ની માય એમ કહી પાસા લીધ; રમત
હતી ને જાણે જાંનુ ચાતુરી કાંધી સાર તે પણ જીતી લી
ધો સંદરી ચારનરનાં ઉતરયાં માન હળવા પડયા જેમ પીપ
ળ પાન; રાંડના જીવા જશુ ફોક હરાશે પુરના સવળા ઘોક
એવો મનમાં કર્યો વીચાર; ફરી રમવા માંડયુ તે ઠાર ચચા
ર લાખની પાડી હેડ, શોળ લાખ બરયા તે ઠોર શોળ ચાર
ને લાવે શહી, નહીતો શોળની આશા નહી; એમ વીંવારી
પોતાને મન રમવાને બેઠા તે દિન વારાફરતી હારયા ચાર,
જીતી ગુણુકા નવ લાગી વાર; હાર્યો જીગારી ખમણુ રમ, જ
ધીબ્રજ વધ તે સમ; વળી મનમાં કય વિચાર વીનતા પ્રતે
બોલ્યા ચાર હાથી ઘોડા ધનને માલ લખા આપ્યુ તેને ત
લાળ; હારીએ તો સરવે લીજીએ, જીતીએ તો તારૂણી ભીજ
એ એમ કહી રમ્યા તે ઠાર, તે પણ જીતી લીધુ નાર કાંઈ હે
ડ કાંડો આ ઠાર, નાહીતો નીકળો મેલેલથી બહાર; શુણી વચ
ન લાગ્યુ કુખ, બોલ્યા ચાર જાણીતે મુખ. ચોથી રમત રમી

એ અમેા કરીએ રોડ ને શુણ્ણે તમેા, જો હારીએ તો થઈ
 ચુલામ; નહોતો તેને કરીએ એ કામ એમ કહીને રમીયાં ત
 હિ વીનતા તે પણ જીતી ગઈ; આંખાં થઈને ખેઠા ત્યાંહી;
 પછી વીનતાએ વાંણી કહી,

દોહરા-હારયા ચારે ચતુર નર. હાથી ધોડા ધનને માલ ચુલા
 મ ખત લખી અપીયુ; પછે કેદ કરયા તે કામ. ગઈ વાત
 ગાંદે લશકર પડયુ તે ઠાર, હાર્યા ચારે રાજવી જીતી ગુણ
 કા નાર ચુલામ થઈ તેનો રહયા, નવ પોતી મનની આશ
 એકે અરથ રાયો નહી, છેક થયા નિરાશ, એ વાત સરવે
 શુણ્ણી; પામ્યા મનમાં કુખ, નાહુ લશકર ત્યાં પૂકી, ઉતરયાં સ
 રવનાં મુખ, તાજલ મુખ રહ્યો એકલો પાકીએ તજયું કામ
 કુખ ધરી મનમાં રહ્યો શુ કરવું હવે કામ નામ પોણ્યું ચા
 રે અંધવે, લગાડી કુળને લાજ ગુણખંડાવળી લાવતાં કરે ચુલા
 મી કાજ. પરમેશ્વર પ્રતાપથી જીતી ગુણકાની જાત, છોડાવું
 મુજ બાઈને, પછે લખીત પદારથ વાત કરતા હરતા કીરતાર
 તું મૂજથી કંઈ નવ થાય; એમ વીચારી મન વિખે, આંખો
 નગરી માંચ શેરી ચઢીને ચાવડી જોયા એક ખજાર; ફરતો
 ફરતો આવીયો એક અગીરને દવાર. માટો મહેલ નવટુંકી
 નો, કુંગરે ખેઠા દરવાન કોણ દેશથી આવીયા, શું છે ત
 માર નામ; ખત્રિય લશ્કણ હીરો તમેા, શું ધારેછો કામ.
 ત્યારે રાજ કુંવર મુખ ખોલીયા, અમેા મુશાકર જાત; આ
 મેહેલછે બાઈ કોણ તણો, એટલી પુણ્ણ વાત ત્યારે દરવાને
 વાણી વહી; એ અમીર તણુછે કામ; જીધિ ધણી ખડૂ ચા

હુડી, ધેર ધણીએ દામ, ત્યારે રાજકુંવર મુખ ખોલીએ એ
ક કરી મુંજ કામ; અમીરને જઈને કહો, એક મુસાફર આ
ઘેા મુકામ, ઉમદવાર મળવા તણો, ધણી ઇચ્છે મન માં
ય, હુકમ કહોતો આવીએ, એમ કહો જઈને ત્યાં;

ચોપાઈ—એવાં વચન દરવાને શુણી, ગયો ત્યાંથી અમી
રના બણી સનમુખ રહીને કરી સલામ, પછી અરજ કરી
તે કામ મુસાફર અઘ્યો એક દવાર તેમાં રૂપએ અપ
રંમપાર ખત્રીસ લક્ષણી છે જાત તેણે એક કહાવી
છે વાત અમીર સાથે મળવુંછે સહી, એવીતેણે વાણી
કહી; એવાં દરવાજાનાં મુણી વચન, હરખ્યુ તે અમીરનું મન.
તઠી લાવો મારી પાસ, મોકલો તેડવાતરત દાસ; આવ્યો
રોવક તેણી વાર કરજોડીને કરયોજીહાર. અમીર અમારા તેડે
ત્યાંય, ખેડાં રંગ મેહેડીની માંયા; ગાટે ચાલો અમારી સાથ,
એમ કહીને જોડવાહાયસભાકરી ખેડા જ્યાંય રાજકુંવર પોહો
તો ત્યાંય; રાજચીતપી કરયો જીહાર. અમીર ચીજયો અપર
મપાર મુખ રૂપ શોભે જાણે ઉઘ્યો સુરજ એવું રાજકુંવરનું
નુર ધણી શોભાને રૂપ વીચાળ, તે જોઈ અમીરને ઉપન્યુ વ
હાલ, પાશે ખેરાડી રીધુમાન, મુક્યાં આગળ ફેફળપાન, કયાં
થી આવ્યા ને કયાં રહો, કામ કાજ અમ સરજી કહો, ખા
ળ પાણમાં જોખન વેશ, કેમ નીકળ્યા આવ્યા પ્રદેશ, રાજકુંવ
ર મુખ ખોલ્યો ખોલ, જાણે જીભ્યા અમરતની તોલ, પુરવ
દેશ વચ્ચુ અમો, પુછોછોતો ઘણજે તમો, જાણેસત્રી કેરા
તન, નથી પીતાને સજન જોએ આમ નીચે ધરતી સહી, એ

વીના ખીજી કોઈ નહીં ઉપેદ્યાર ચાકરીનો ત્રાણ, છતાં અજ્ઞ
ત્યાં રહેલું અરિવાણ, જે કરમને તે કરલું કામ, ખત્રીશ લક્ષ
ણ માટે નામ. એવાં વચન અમીરે સૂણી, પ્રસાદી વાધી મ
નમાં ઘણી, મુજ પાસેતમે સુખે રહો; મન ગમેને મુશારે લઈ.
ખાઓ પીઓને મોજ કરો શેહેર ખજારમાં સુખે ફરી, એમ
કહીને રાખ્યો પાસ, પોતી મનડા કેડી આશ.

દોહરા-એકાંત જગ્યા આપી તહી; ત્યાં ઉતાયો રાજ કું
માર; બોજન કરે મન ભાવતાં, જઈ બેસે દરબર હાંચ વીનો
દને ચાતુરી કરે, રાગને રંગ ચતુરી ચઢાવે ચોગણી, જઈ
અમીરની સંગ શેતરંજ ગણદો સોગટાં રમે અમીરની પાસ,
એક ઘડી વીણો ટુકે નહીં તેને દીઠે મનડા હુન્નાસ પાછમેા દી
વસ ઘડી એક રહે, તે વખત નીશરે ખહાર. ખજારમાં ફરી ક
રી પેર આવે શાજ કુમાર, એમ કરતા દીન વીત્યાખહુ, પછે
ઠાધો મત વીચાર; આમ બેસી રહે શીધી નહી, અમીરના
ધરમીઝર, એક સમે બોલ્યો સહી, અમીર પ્રતે તે પાત; શોદા
અર એક મીત્રથી પ્રીત ધણી મુજબત, ખબેઘડા જોયા તણો
મારા મનમાં હામ હુકમ હોય જોતમ તણો, તો જાઉં તે સુ
કામ, અમીર કહે શુભે પરવશ, એવા તે મુજ મન; ઝાઝી
વાર કરશો નહી, એમ મુખે બેલ્યા વચન વાર કહીને
નીસરયો, ફરે તે નગર માય ચોસર રમેછે ચહુરનર જોઈને
બેઠો ત્યાંય માનવિ; સેરવે મળી પુછે સમાચાર, ઘટે તેવો
ઉતરે કહ્યો હરખા સહુ અપરમપાર ચાર ઘડી બેઠો થહી
જોયો તે અચાસ, જુહાર ઠાધો મવને, કહ્યો પોતે તતંકાળ

ચતુર નર મિલ્યો શહી, આવજો નીત આ કામ આ મુંકામ
છે તમતણા; એમ કહીને કરી સલામ. પછે આવજો મુંકામ
તાં, કર્યાં બાવતા બોજન; પછે અમીર રીઝો ચિટ્લે આં
થમ્યો; દન, રજની વીતી રંગમા હુદય થયો સવાર; તથા પહેર
કરી ચાકરી ગયો મીનને, સવાર. ચોસરની બાજી રમી બલા ખે
લાડી સાથ; માગ્યા દાવ લાવે સહી, એવા એના હાથ.

મોપાઈ—બલા બલા નર આવે તહી કોષ તે જીતી જાય ન
હી; મુકાવે સહુ તા હંકર; એવો ખેલાડીને પરમપાર. ઘણા દી
વસ રમત રમી આ શહી શાણ્ડપર મત કાંચી તહીં પછી વી
ચારથુ મન મોઝાર, હવે જાઉં શુણકાને કાર, તેનાં ઘરની ચ
રયા જોઉં, મારા મનનો સંદેહ જોઉં; કાણ પ્રકારે જીતે ના
ર. તેનો પુછી કહી કું પાર. ભેદ પરપંચ કરથુ આજ તો તેરા
રયો માર કાજ નહીતો કામ થવાનું નથી, હીમસત મુકે થાય
પંથી. એવું વીંચકી મનમાં, શુણકાના ધર આગળથી જાય;
નીકળી ગરમાંથી એક નાર, ધણી વદ્ધ છે આપરંપાર જમ.
રડીકા કરમાં આવી ખચ, મંદ ગતી ચાલે હંદરી; એક ચતુર
નર ઉભો છે બહાર, તેને પુછી જોઉં તે વાર, આ ધણી પ્ર
ધ ડોશીની કાય, નથી ચાલતા એના પાય; સજન સહોદર છે
કે નહી, એ વધ્ય પછું કુળ પામે સહી, એવાં કુંવરનાં સહુથી
વચન, હુશીને ખોલ્યો. તેમન, આ ડોશીને શુણકા છે હાથ, એ
મને પુછી કરે છે વાત; સહુ મુંશાકરને લાવે અહીં રંડાને દયા
ન આવે મન ખાહી; તેવા કુળ બોગવે છે કાય, તમે શું
બોલો વારતા કાય; તમે જાતે મુશાકર શહી, આજ છે

ને કાણે નહીં એમ કહીને હરથો તે ઠાર મનમ! હરખ્યો
 રાજ કુમાર; ચલામ કરીને પળિયો, આગળ જઈને ટો
 શીને તે મળિયો જઈને ચરણે નમ્યું શીય દંડવત કરા
 દશવીરા પછે તલશવા માંડયા પાય, રૂદન કરેછે ધાડે રાંચ
 ડોશી અચરત થઈને રહી મુંખયા તેણે વાણી કહી કોણ
 છેરે જાઈ તુતો દીન, શા કાંઈ તું કરે રૂદન, સરા પાન
 કરયુ છે કાય, તેથી રૂદન કરજી માય, મારા ચરણ તલાંશે
 આજ પુત્ર શરણ્યો તારાં કાજ, કોણ જાતીને શું છે ના
 મ કપાથી આઁવ્યા આણું કામ; એવી વાત પોતે ચીત ધ
 ચી, ડોશી પ્રને વાતજ કરી, ડોશી સુણીને હરખી મન, સા
 લે લેઈને ચાલી તન; માથે તેણે ફેરવ્યો હાથ સુએ રહેા
 તન મારી શાય, ખાન પાન કરાવીયાં સહી. પછી તેને
 વાણી કહી; અમો જાણુ માતાજી આજ પ્રધાનની ચાકરી
 ને કાજ; પુત્ર જવા યાચે તમ્હવાર, બોલી ડોશો તેની વાર
 જાઓ પુત્ર વળી આવજો કાલ એમ કહી વળાવીયો ખાજ
 ત્યાંથી આઁવ્યા અમીરને ઘેર; તે વાતની કોઈ નવ જાણું
 પેર; અમીરનું કરેછે કામ, મીત્ર સામે રમે તે કામ વળી ડો
 શી ખસે બેઠે જઈ મધુચ વાણી બોલે શહી, માતાજી ફર
 માવો રાહી મારે મારે બીજી કોઈ ન જાણુ મુજને આ
 રાશે તમારો સહી, મારે માંવ બીજી મન એક ઘડી જો મો
 ડો જાય, ડોશી અન પાણી નવ ખાય; દેખે ત્યારે સુખી
 થાય એવી વચ કરી તે રાય. એક સમે અમીર આપ્યો તિહ
 લમ આગળ લાવ્યોજી એહ અર્ચ પાણીને નોંધ્યું સહી

અગની કુંડમાં નીચરશે, બમર કુંડમાં નહાય; પંડીતા
 પૂછે પંડીતને, તેના ફલ વેલાને ખાવ મીઠડા ૨૭
 કરવીના જે કામની, મુખ વીના જે દંત; મુવેલી જીવતાને
 ગણે, તમે મોકલાવજો ચુણીયલ કંથ મીઠડા ૨૮
 રાધા તારૂં રૂશણું, જેમ આઠામા ભુંણ; કરાન રાચખા પા
 તળા તને દહાડી મનાવે કુણરે મીઠડા ૨૫
 જેને થર પવન ના શંચરે, જેને છાયાએ ન ખેરો કોય તે
 ફળ તો મોકલાવજો, મારે એકાદસી વરત હોય મીઠડા ૨૬
 ઉમો નર નીદરા કરે, જાકર તડકા ખાય; જેને મુછે મો
 તી નીપજે, તમે ચતુર કરારે વીચાર મીઠડા ૨૭
 શેરી ખચ પણ સાંકડી, ને નગર પાસે પણ દુર; પરણો
 ખરો પણ નાધડો, મારૂં જોખન જાય બરપુર મીઠડા ૨૮
 ઊંચા ડોકનાં ચારીગડાં, મધુરો મધુરો ન ખોલ; હમે હઠ
 યાના જાળવાં મારૂં જોખન કરેછે જોર મીઠડા ૨૯
 વંત જીવડી વરખડી, હાલ જીવડુ કુત; કાચાં કમળ ઉતરે,
 તેનું પાકે થાયે મુલ મીઠડા ૩૦
 તનનાં કરૂં જાળવાં, મનજો કરૂં ખજાર; હઠયાતી કરૂં હા
 ટડી, હુંતો વણજૂ કરૂં વેપાર મીઠડા ૩૧
 કુવા ઢાંકણુ ઢાંકણુ ખેતરે ઢાંકણું વાડ; ખાપનુ ઢાંકણુ ખેટ
 ડે ધરનુ તે ઢાંકણુ નારરે મીઠડા ૩૨

પદ્મર તથા.

હરી હઠ મેલને રાધે મય રાગે ખોલને રાધે;
 અખોલા ખોલને રાધે, શુંગટડા ખોલને રાધે

કહ્યા મેરા માનને રાધે.

પડવે મોરી સાહેલડી, પેઠાંજી વાડીએ જાઅ;

પેઠાંજી લાવે ઝાદમ, ગોરી છોષને પેઢજી આપ;

હરી હઠ મેલને રાધે ૧

ખીજે મોરી સાહેલડી, ખારોજ ઉગો ચંદ

દાડમ કેરે દંતડે, ગોરી આશો માંડયોએ કુંદ;

હરી હઠ મેલને રાધે ૨

ત્રીજે મોરી સાહેલડી, તરીઆજ વારોવાર;

આશું ભુલી સુદરી ભુલી કંડુને કાજળ શાર;

હરી હઠ મેલને રાધે ૩

ચોથે ચમકતી મે શુભી, જોખન ખારે વેશ,

બરજોખનમાં એકલી, જેના પીડેજી ગયા પરદેશ

હરી હઠ મેલને રાધે ૪

પાંચમે મોરી સાહેલડી, પંચ પતંગ કંથ દુર;

બરજોખનમાં એકલી, માફ જોખન જાય બરપુર;

હરી હઠ મેલને રાધે ૫

છઠે મોરી સાહેલડી, છડીજ વારો વાર;

પરદેસીરાજ પધારશે આપણે ખેતીશુ હારોહાર.

હરી હઠ મેલને રાધે ૬

સાતમે મોરી સાહેલડી, સાતજ કાષો ફોડ;

ચોમાસાની રત ચીકણી, જીણા ઝરમર વરસે મેહ;

હરી હઠ મેલને રાધે ૭

આઠમે મોરી સાહેલડી, અઠજ જોડા જોડ;

પરદેશી રાજ પધારશે, આપણે બેશીશું મોડા મોડા;

હરી હઠ મેલને રાધે ૮

નોમ મોરી સાહેલડી, નવલાંજ પેદરું ચીર;

દીપક લઈ મેડે ચઢું મારે નયણે વહુટયા ગીર;

હરી હઠ મેલને રાધે ૯

દશમે મોરી સાહેલડી, દશરા પુજવા જાઅ;

પુજયા તે નર પામીયા, મારા રાઅ જાદા ભરપાર;

હરી હઠ મેલને રાધે ૧૦

અઝીયારસે મોરી સાહેલડી મે કાધી પીવરાત

પરોડીઅે ઉઠી પારણાં કર. મને કશન જોવાની આત;

હરી હઠ મેલને રાધે ૧૧

ખારશે મોરી સાહેલડી, ખારેજખાંધયા ખંધ;

કશનારા નર કસી ગયા. અંતે કદીઅે ના હુટે ખધ,

હરી હઠ મેલને રાધે ૧૨

તરસે મોરી સાહેલડી, વાદળ વાધયા રંગ;

આશાની મુળી અંકછે, મને ડસીઆ કરબા બોરંગ;

હરી હઠ મેલને રાધે ૧૩

ચઝદસે મોરી સાહેલડી, પાશા લીધા હાથ;

મે જાણુ પડસે પાધરા, અંતે પડીગાંછે ખારે વાટ

હરી હઠ મેલને રાધે ૧૪

પુનમે મોરી સાહેલડી, પુરીજ કરજો આસ;

મે જાણું હરી આવશે, હવે થઈ બેઠી નીરાશ;

હરી હઠ મેલને રાધે ૧૫

લાવણી હરજીલાવાલી

મીલી જીમેદવાલી દો આર કરત ખીયાર પાગુમે ખડીયાં
 મેઉ ખરસત રમજુમ રમજુમ લગ રહી ઝડીયાં, પરથમ
 કયા કહેતીરે, જળ ખરને જાતી દુશરીને ખાના કીઆ
 કે ગંગા નાલી તીશરી કયા કહેતીરે, સીવ દરશન કર આ
 તી, ઇચ્છુ આર મીલ મનચુખે ભધ એકીટી, હારે કાંઈ ખનમ
 ખાગન કાળીકે નાગન છોટી ઇચ્છુ ખારા તેરા ચઉદા પંદરા
 જુગતી, મહી ખોલી છોટીનાર ફુલનકી ખહાર મીલી માંહી
 સાહેલીઆં, મેઉ ખરસત રમજુમ રમજુમ લગ રહી ઝડીયાં
 પરથમ કયા કહેતીરે, સુનો સખીરી બેના; કલઆધી રેનકુ
 ઘર આથે સાજના, ફુલનકી ખીછાધમેજ નરમખીજાના,
 સોઈ ગલે લીપક કર ઇશક કીયા મન માના; દો દુટેઓ
 લીકે ખંધ, મયા ધમશાના; એસી રંચમે કાંઈ ચુજરી સારી
 રેના, સખી દેખરે હુઈ ફજર, કાચી કલીયાં ચુલાખતી છ
 ડીય; મેઉ ખરસત રમજુમ રમજુમ લગરહી ઝડીયાં ૧
 ફુસરી કયા કહેતીરે, લગી ખાત કરનેકુ, મે મારે નેન તલ
 વાર ખુરે સાજનકુ, સાજનકાં એતના સખ, કહુ કયા હુમકુ,
 ખાના પીના સો રેના પલંગકુ, મેં કહુ ઉઠે ઇશ ખખત
 ઇશક કરનેકુ; કાંઠીન કાં રાત, શીકર નહી અમકુ, અતર
 ખુશખોઈ પાસ, ફુલનકી પાસ, રહ્યા મેં મીલીયાં,
 મેઉ ખરસત રમજુમ રમજુમ લગ રહી ઝડીયાં. ૩
 તીસરી કયા કહેતીરે, બર જીવાનીકા ખહારે, મેને તરે તરે
 કાં કીયા સોલ સીનગારે, પાઉખ્યાને પાવલ ખીછવાં, ચોલી

જરીદારે, નેનુમેં મારા કજરા મારતા લેરે; મેં જા સાજનસે
 મીલી, પલંગ ઉપરે; મેરા રૂઠડા સાજન ના બોલા દીલ
 બરે; મેરો મનડી મનમે રહી, ફજર હો ગઈ, શીકરમે પ
 ડીયાં, મેં ઉપરસત રમજુમ રમજુમ લગ રહી ઝડીયાં. ૪
 ચોથી હે ચંચળ નાર, બોલી અલબેલી; મુઠે ખાલપનમે પીયા
 સાવરે ડાહી, મેં જા સાજનસે મીલી, છકર ના ચલી ચડી
 મદન, કેડે છતીયુ'મે, જીતીયાં સીડી, જુલ ગયે જોયનકા
 ખહાર, હું'ં ખુરાલી ગાવે મહારાજ ગીર ઉસ્તાદ પ્રેમખંધ
 ખ્યાલી, ભગવાન બીન દીલદાર, ગોરી તેરા યાર, ખીલાવે
 ખીડીયાં; મેં ઉપરસત રમજુમ રમજુમ લગ રહી ઝડીયાં.

લાવણી ૨ છ.

ઓ ભગવાન પતીના દાન, નથી કાંઈ સાન જનમ કેમ
 કહાડું; હું નાતા કંથની નાર દુખ કયા ગાડું.
 પરણારી મારે ખાપ, પોતાને આપ, કળેડા સાથે; મને
 દુખ દરીયામાં ધરી પડયુ દુખ માથે ૧
 હું આવી સાસરા માંય, કંથને ત્યાંય, જગતને ધારે;
 પરણ્યા પછી વરસો ચાર, થયાં, તે જ્યારે ૨

જુલ.

મારે સાઠડીનું સાલ, નાણું દે ગાળી;
 જીને કંથ તણુ નહી માન, તેને દુખ જાળી;
 કોઈ સખીઓ બેગી થાય, પાણીને આરે;
 સહ મારી ચરચા કરે, કંથની ત્યારે;
 મારા ખાળ કંથને જોઈ, હસે સહ કોઈ, દુખનો દરીમાં;

મારો જીવ ખજેછે રોજ અગનનો ભરીઓ, ઓ ભગવાન
હું ગઈ પત્નીની પાસ, હૈતપી આસ, દેખી નાશે છે જો આ
હું જમણો હાથ ચીસ પાડે છે.
હું નવ જોખનહુ નાર, ખરે આ વાર, છુમ્મીલિ નારિ; મુ
ઓ જાણે નહી કાંઈ રીત કરેછે બારી

જીવ

હું શુભ કરે ઓ ખાપ, દુખ દેછે
મારે હાથે હોળિ ખરે, દુખી દીલ રહેછે;
મને ગમે નહી શણગાર, શરીરે શજવા;
વળી ભોજન વેળા પાક, ગમે નહી જમવા;
મને વરસ થયાં છે સોળ, જોખન અકઝોળ, જીવાની મારી;
પિયો એછે નાનું ખાળ, વરસ દસ ખારી, ઓભગ. ૨
મારે ખાપે મને આખાળ, સોંપયો તતકાળ, સાર નવકીધું;
એ ખાળકડાની સંગ કન્યાદાન દીધું.
જો ખેડીને વળી ગાય, દોરે વ્યાં જાય, કશું નવ આલે; જમ
હવારા ઓ ખાંદ કસઈને આલે.

જીવ.

તેમ પીતા માહરે કરી, મને દુખદાયી;
એ ફેર ગયો તે મરી કરી દુખ બારી;
છાતીમાં બડકા ખજે, કરે શું સેખી;
હું લાજ મરહું રોજ, કંથને દેખી;
જેવી ચંદ્ર તણીકે લેજ, એવું મુજ તેજ, કોમળહું અંગે;
મુઓ લપક મેનો નથી, માહારે સંગે. ઓ ભગ

જેવી કંથ વિનાની નાર, એવી આ વાર, મને પાણી જાણું;
હું પડી કપીરની સંગ, મોતીનો દાણો.
મારે વહે એકે નીર, બીજે છે ચીર, ચોખી પાણી ભીજે;
એ બાળ કથને જોઈ, દીલ નવ ચીજે,

શુભ

વળી સાસુ મારે ખોસ, ઘણેરા મુજને;
તું પજવે છે મુજ બાળ થયું શું તુજને;
મારો જીવ બળે છે રોજ, કર શું બાઈ;
સગી નણુદીને હું કહું, મરો તુજ બાઈ;
શું કરું ઇશા એ હાય, હવે શું યાય, જેહર ખાઈ મરવું
પડી કુખ દરીયાની માંય, રહું છે રડવું એ બગ ૪
મારું મન થાયછે ખાખ ઉડેન્નિમ રાખ, જનમ શીદઆપ્યો
પ્રભુ મારે કરમે કયાં; યિયાને થાપ્યો;
મેં કર્યા નથી કાંઈ પાપ, જગતના આપ, શુન્હોશા પડિયો
તે મુજ અબજાને કાજ, આવો કયાં ધડિયો.

જીવ.

હું હતી કદી વિધવા તો આપી સાર,
પણુ જોઈ દોગટનો કંથ, બળે મન મારું;
મરું ઘણું યાય છે ચીત, રમવાને જારી;
પણુ રહુ છું અટકી લાજ, કુળની ધારી,
મને ઘણા કામનો તાપ, કહું છું આપનું નથીરે ખમાતું;
મારું વીરય પિડા કરે, નથીરે દખાતું એ બગ. ૫
હું જઈ મધ્યરની માય, ત્રાતને ત્યાંય, કદીકો વારી;

મારી ભોળાઈ મારે ખોલ, ઘણા દુષ્પદારી.
હું મનમાં સમજી રહું, હુંકારા સહુ, ખોલ બાબીના;
હવે કાંઈ નથી ઉપાય, વીના ફાંશીના.

જીલ

ઓ ધરા હવે તો સુણ, પતી કર મોટો;
તુજ ધર જોડાવર તણો, પડ્યો શો ટોટો;
મારો પાપી હતો જે ખાપ, પીટ્યો હત્યારો;
તોણે કર્યો નહીં વિચાર, જરા કાંઈ સારો.
કેહેછે જે કળીદાસ, ધરાની પાસ, જોડા તું કરજે;
અખળા જાતીની અરજ કાનપર ધરજે.
ઓ ભગવાન પતીના દાન, નથી કાંઈ સાન, જનમ કેમ કા
હું હું નાના કંથની નાર; દુખ ક્યાં ગાહું,

લાવણી ૩ જી

ભર્યાર પ્રાણ આધાર, સુખ દેનાર ગયો ક્યાં ઉડી;
તુજવીણ નાથ માહારી, દશા થઈ ભુંડી,
તુજ વિણ મુજને પ્રાણ ગમે નવ જાણ કરું શું હાથે;
મુકી મુજને એકલી ગયો તું કાંથે;
પ્યારીનું દુષ્પ તેં પાર; ધરયું ન લગાર ગયો ક્યાં ચાલી;
તુજવીણ ગાલની ઉડી ગઈ સહુ લાલી.

જીલ

સહુ ઉડી ગયું મુખ તણું નુર ઓ પ્યારા;
તુજવીણ નેત્રથી વહે, આંસુની ધારા;
ઉરમાળ મુઠ સુકાઈ. શક્તિ નવ કાઈ;

લડયડીયાં આવે અરે, હીંડનાં આંધં;
 ઓ સુખ દેવોણ ભરથાર, પ્યાર કેમ છોડયો;
 બીજી કેઈ પ્યારી સાથ, પ્યાર જઈ જોડયો;
 દિન રાત દુખમાં રડું કુવામાં પડું મરું કે જીડી,
 તુજવીણ નાથ મહારી દશા થઈ ભુંડી;
 દુખમાં ખમવાને કાજ, દીશે નવ આજ, અરે કંઈ આરો
 હું અભાગણીને હાથ, ઝાલી દોઈ તારો;
 પીડે પતી મુજને કામ, આઠરે જામ નથી રહેવાતું
 આ કામાગીતું કળે, નથી શહેવાતું,

જીલ.

આવે નહીં આંખની માંડે, ઉંઘ જગારે;
 તમ વીના રવામી થાય, સોયના બારે;
 ઠાળજી ફોલી ખાય, મદન આપારે;
 બેઠીને દુખ ઠાળશે, કડો કંઈ કપારે;
 છાંટી અમ્રત રૂપી નીર, નણદના પીર, જીઓ મર જીરી;
 તમ વીણ નાથ મહારી, દશા થઈ જીરી;
 મનમાં અતીશે મુઝાક, દુખી ખડુ થાઉં, ધર કયમ ધીરે;
 તુ છાંટ ધીરજનું અરે નાથ મુજ નીરે;
 સજવા નવ દે શણગાર, અરે ભરથાર, સગાં વહાલાં કો
 કયમ ગાણુ દુખમાં દીન, પ્રાણુ પયારા જો;

જીલ.

નવ મેરા આંખની માંડે, આંજવા દેરે;
 નવ મરું ખાટના પરે, એમ સડું કહેરે;

મુજ અરે કાન કોઠને કરણ ચરણ પણ મારા;
 વરવા દીસે રાણગાર વીણ ઓ પયારા;
 ખાવળીયા નેવા હાય દિસે છે નાથ વિનારે સુડી;
 તુજ વિણ નાથ માહરી, દશા થઈ ભુંડી;
 મુજ સહીપણીયો સરવ, ધરીને ગરવ, કમકરી માણે;
 નિજ પતિશું વાતો કરે, હરશમાં માહાદે;
 આવે નીત્ય પાન સુપારી, પ્રાણને પયારી, જે સ્વપ્નકારી;
 ચર ચર છાતી ખળે, દીઠ તે મારી;

જીલ.

નીજ વરના દાસ્તથી વાત કરે બલી બાને;
 સહુ સહકરને ઘેર જાય હરખથી ખાંતે;
 કાંઈ નવા જીતાની વાત હરખથી ખોલે;
 સુખમાં સરવે સહીયરે, અહોનીરા ડોલે;
 સહુ શુંથે ચિરના કેશ, જરૂર હમેશ, (પણ) મનેતો મુંડી;
 તુજ વિણ નાથ માહરી દશા થઈ ભુંડી.
 સંતોષ ધરત હું મન, કદાપી તન હોત મુજ પાસે;
 પણ તેતા નવ તેહથી, યાહ નીરાયે;
 પુત્રનાં કરીજ લગન, થઈજ મગન, મોડ મા ધાસે;
 લાવો મેં તે નવ લીધ અરે આ કાળે.

જીલ.

વિધવા મણુ છે શીર, વળી વાંઝણી;
 જણતાં કપમ ઝેર ન દીધ, માત શું જણી;
 પયારી પાતી રહે ધર માંડી, ન લહાવો લીધો;

ય્યો જુલમ પાપી તેં પતી જઈ શો કાધો;
 નવ તેજ શરર પર લેશ, કાળી થઈ મેશ, મટીને રૂડી;
 તુજ વીણુ નાથ માહરી દશા થઈ ભુંડી;
 ય્યો સુખના સુરજ મુજ, કહુની તુજ, અસ્ત ક્યાં પામ્યો;
 તુજ નીરાશ કરી નારીને ક્યાં વીસરામ્યો.
 તુજ પ્રાણ પચાચી સુકાય, કાય ભેદાય, અરે તે કેચી;
 તુજ ગએ સાસુને નણંદ, થયાં છે બુરી.

જુલ.

નવ છુણો હુંથીજ પળાય કાયા કરમાયે;
 જમવાને નાંતની માંહ, વળી ન જવાએ:
 બર જોખન મારૂ જાય, અરેરે એજે.
 નવ ભોગવનારોં ભોમી વડ પડ્યો કેજે,
 જો રમુ જાર તો અરે, પાપણી અરે કહાવું કુંડી,
 તુજ વીણુ નાથ માહરી, દશા થઈ ભુંડી.
 કલપાંત કરવાથી કાંઈ વળે નવ આંધ જીવતું જોને,
 નવ ગયું ફરીથી મળે રૂવે કે શાળે,
 બજ ભાવ થઈ ભગવાન અરે નાદાન જીવડા આજે,
 થશે પુનરજન્મ પ્રભુ કરે, હશે દુખ પ્રાણે,

જુલ.

શેવાથી જરૂરી જશે, અરેરે આંખે,
 માટે જગદીશતું જરૂર નામ તું ભાજે,
 સીખ જુભાળીની ધરૂ કાન, કરી સન્માને,
 જીથી પુનરજન્મની આશ, પુરે ભગવાને;

નવ ગયો નાય કદી જડે, ખધે આપડે જોયાથી ધુંડી,
તુજ વીણુ નાય માહરી દશા યહ લુંડી,

લાવણી. ૪ થી.

સુણ સધવર મારો આજ, દુખની દાઝ જઈ ક્યાં ખોલું,
અંતરનો પડદો અરે ક્યાંહાં જઈ ખોલું;
હું વરસ પાંચની હતી નોહોતી મતી ગતી પણ કાંઈ,
પાપી પીતાએ ઝીકી ખાડની માંહી,
જેઈ કુલીન નાતનો વર. સાડે જેઈ ધર મને પરાણવી,
દિધ ત્યાં તો કન્યાશન હાથ મેલાવી,
વર વરસ દીનનો ઘરેણેજ સણગારયો,
લાગે છુપી જોતા કામ એવો સારો,
હું વરસ ચઉદની યહ, સાથરે ગઈ પેહરી ધર ચોળી,
અંતરનો પડદો અરે ક્યાં જઈ ખોલું
પાથરિયો હતો પલંગ. રમવાને રંગ પેહ પયારીને,
કિધ સાડે ઉપર રૂડી ચાદર આછાડીને,
પતિ ગયા પછી હું ગઈ, મેડીની માંહી, ગઈ સુવાને,
નસકોરાં બેલતાં હતાં તારે સુવાને,
સુતોતો પાસા બેર જીવની માંહી,
ઢોળો મેં ખહુ પેર. તેહને ત્યાંહે,
તે ઉંહુ કરવાને જાય પેખવા ચાહય આવે વળી ખોલું,
અંતરનો પડદો અરે જઈ ક્યાં ખોલું.
ચાપવા માંડ્યા મેં પગ, હુમસના ઢગ, સુગ ખહુ આવે,
મનમાં ત્યાં મસ મુઝાઢ, કરે શું હાવેં.

દીસંતુ નહાનું બાળ, બોલતાં લાળ, પડે મુખેથી,
 વળી ગમાર સમ ચાત્રથી, બહુ દુખેથી;
 ઢંઢોળયો મેં બહુ વાર, તેહને ત્યારે,
 શુભ વઢી ફર ઉચવાર, સુંતી કરી ધારે,
 બાતાડી માની રાંડ, ઉઠને ગાડ, શીદ ઢંઢોળુ,
 અંતરનો પડદો અરે ક્યાં જઈ બોલું.
 માતની નીશાની આજ, ચડી મને ઝાંઝ, કહીશ મુજ માને,
 શું કરવા મોકલી હતી, રાંડરે આને;
 મં કહું સુણો સ્વામી, શિરા નામી, વહુ છું તમને,
 સંસારની રીત થકી, બોલાવો અમને,
 ક્યમ કઠણ થયાછો તમે, કહો સમ મારા,
 અબજા શું કરીએ અમે, પ્રાણના પયારા,
 ક્યમ તરછોડો છો આમ, માહરા શામ, રિપુ તન છોડું;
 અંતરનો પડદો અરે ક્યાં જઈ બોલું
 મેં સમજાવ્યો બહુ રીત, ધરીને પ્રીત, સમજાવ્યો ત્યારે,
 કરવાદે મુજને ચયત; પળીથી હારે,
 તેપણ નવ શમજે કાંઈ, કરે મથતાઈ કુચપર મુખ દે
 બોરાઈ અરે એવી રીતે, દહાડી તે દુખ દે
 વળી ગાળ બાંડીને આળ, ધાણાક ચઢાવે
 ધરી કાળ સીરના વાળ, એવી રીખાને,
 પઢેવે એમ મુજને ધણીક ન એતો ઠીક દુખમાં ગોળ
 અંતરનો પડદો અરે જઈ ક્યાં બોલું,
 માદો વર નાનેરો બાળ, બાપ નીશાળ મરે શરમાઈ

છોડમાં રમવા જાય, કરે ઉધમાધ
 વળી લાજ કાઢતાં પરમ, મુજને શરમ, મનમાં આવે
 આ કરમ તણો કહો મરમ. કોણ ખતલાવે
 પાણી બરેવાને કાજ, જાણીછું જ્યારે
 સધઅર કેરા શાયમાં, નડેજે તારે
 સજી દાજ મુજ પર ધરે, મરાકરી કર, ચીત ચંચોણ
 અંતરનો પડદો અરે જઇ ક્યાં જોણ
 હું મરીશ કમોત જાણ, સધઅર પ્રમાણ, નહી રહેવાયે
 નાનેરા વરનુ દુખ કેમ સેહેવાયે
 આ કહું કોણને વાત, માહરી જાત, બળી ગમખેડની
 નાનેરા વરનો જીપાય કે તુ કહેની,
 હું જાણું આપ કુંજર, હુલેર થાવાને.
 પણ મુઠ તણી સી પેર. બધુ એ બહાને,
 એ દુખે કરી સુકાળે જરરે ખાજી કુવો કે જોણ
 અંતરનો પડદો અરે ક્યાં જઇ જોણ
 હું નક્કલંકીછું નારો લાજન મરી મન મુઠી વાળું.
 વળી સાત વિને બવ આમ એમ સંભાળ.
 બવ એક તણો છુટકાર કરી વિચાર કેમ ના કરીએ,
 આ બળા ઝળા ખાધાની માફક ફરીએ,
 નધી અરે ગોઠતુ ખેડેન એન નથી પડતુ,
 આંસુથી બરાએ નેન, રોજ હીલ ગળતુ.
 દુખપડતું ખુલાખી ધણુ, સુખ નવલાણું માણસ મળુ શોણ
 અંતરનો પડદો અરે ક્યાં જઇ જોણ

લાવણી

ગુલ ચુમનમે બીજુ છુપા ખડા બેહેરીડે, કયુ કરકે ખાગમે
જાઉ મેરા બેહેરીડે મીજલશમે પુકારા કીયા કામના બોલી,
મં લજી જોગનકા બેથ હાથમે ઝોલી કાનુમે કુંડળ નાક ગ
જે બીચ શેલી મેરી ચંગકી સાહેલીયાં ચાલો ચંગ ચલ
બેલી હાથમે મેરે રકચારી અંખ કેરીહે કરચું કરકે ખા
ગમે જાઉ મેરા વેહેરી હે

મે ગઈ ખાગમે ખીલ રહી હરીયાળી, દરખતમે બવરાશી
રતા ડાલી ડાલી બવરેને પુકારા કીયા કે નહી હે માલી,
માલીકી માલેન ખડી હે જાદુવાલી ચલ નીકલ યાંસે ખ
હાર જંગલ લેહેરીહે, કયુ કરકે ખાગમે જાઉમેરા બેહેરીહે
મે કુલ તોડને દરખત ઊપર ચડ ગઈખીધુને મારા કંખ
કે નીચે ગીર ગઈ, મેરી સંગકી સાહેલીયાં દોડોને મતો
મર ગઈ માલીકી માલન મુજેખી જાદુ કર ગઈ ચલ નીકલ
યાંહાંસે ખહાર જંગલ લેહેરીહે કયુ કરકે ખાગમે જાઉ મેરા
બેહેરી હે

સખદુકે ભરે અંડાર નહી કીનારા, ચંગ ઉપર તોરા જ
ખડ રહ્યા કીનારા હે તુકનગીરને જડશે બીજુ ઉતારા ચુ
હનકે નુગરા હો ગયા પારમપારા એ ચુનીલાલ ખમનકી
ગત નપારીહે કયુ કરકે ખાગમે જાઉ મેરા બેહેરી હે

ભદ્રકાળિની લાવણી

ધન્ય ધન ભદ્રકાળી મેં જોયાં નજરે આળી,
એં ત્રણ દરવાજા વાળો, મેં કર્યાં દરસન;

જેની શોજાનો નહીં પાર, દરશન કરે નર નાર,
દીશે બદ્ધ ભયંકાર, હું થયો પરશન

સહ જાણે બદરને દેરે, લોકો યીક્ષ્ણ વધેરે,

માતા શણગાર પેરે શોભા છે રૂડી,

મમાયા રૂપે કાળી, જગતની દીન દયાળી,

કંઠે ગજરા નાકે વાળો, એને હાથે સુડી;

૨

હું જોવા ગયો ચાલી, મા ઉભી ખડક ઝાલી,

એણે હાંચડી તુળસી ધાતી, પેઢેરયાં ચીર ચોળી,

સહ જોવા જાણે શાયે ધુધરી પુચી ખાંધી હાથે;

ગ્રામે મુગટ માયે, એવી બદ્ધભોળી.

૩

માને સંણગાર સઠયા છે; પુઠે તકતા જડયા છે.

દવાર પીતળે મઠયા છે, દેવી છે શનમુખ;

જોતાં અકલ ઘઘ જામ્ય ગાડી મેં જોયું નજર માંડી

અંદર લટકે છે હાંડી, બહાર એક ઝમરૂખ.

૪

ત્યાં વાવ ઘંટનો ધમકો, માનો વાગે ઝાંઝર ઝમકો.

ત્યાં ભક્ત કરે છે ઝમકો, શક શેવક જામે;

ધણા ભક્ત ધરતા ધીવાન, વંઝા માગેરે સંતાન;

સુનેગાર પકડે ગાન અને ઘેઘ ઘેઘ નાચે

૫

ત્યાં ગારદી ધણા ફરે, આખો દીન પેશ ભરે;

ખુબ રિતે એકી કરે, આખી રાત જાગે.

હું મંમાયાને માનું એનું નથી કાંઈ છાનું;

કાળી પુઠે કુદખાનું ત્યાં બેડીઆ વાગે.

૬

ઉપર છડીયાળ છે ઉડ, ગારદી બેસે છે ઉડ;

સાંજ પડે થાય પ્રેટ, ત્યા હાજરી લે છે,
 શુક્રવારે ચોકા ચોક, રવીવાર ટળે શોક;
 સાંજે જાય લાલ લોક, તે ત્યાં ઉભા રહે છે.
 અમદાવાદ સાર શહેર, મમાયા કરજે મેહેર;
 સહને થાય લીલા લહેર એટલું માયુ;
 કહેહે વલમ જ્ઞેરજ્ઞરામ જ્ઞેરે રાયપુરમાં મુકામ;
 પખાલીની પેળમાં ઠામ, હું પાપ લાયુ.

વીંછીની અરબી રાગ, પરજ

અરરર માડીરે છાણા તે વીણવા ગઇતી,	મા વીંછુડો,
અરરર માડીરે સોખત શહીની યઇતી,	મા વીંછુડો,
અરરર માડીરે છુનો માનો લપાયો,	મા વીંછુડો.
અરરર માડીરે વાંકો વળી ડંખ મારયો,	મા વીંછુડો.
અરરર માડીરે નાસતાં તેને બાળયો,	મા વીંછુડો,
અરરર માડીરે આ સી ક્ષેરે આવી,	મા વીંછુડો,
અરરર માડીરે સહીયર લેડી લાવો,	મા વીંછુડો,
અરરર માડીરે સસરાને તેડાવો.	મા વીંછુડો;
અરરર માડીરે પડદાને ખંધાવો,	મા વીંછુડો.
અરરર માડીરે સસરા અહીયાં આવે,	મા વીંછુડો
અરરર માડીરે ગાડી ખેસવા લાવે,	મા વીંછુડો
અરરર માડીરે કાણપર લઈ ચાલે,	મા વીંછુડો
અરરર માડીરે રેશમ જુ ખોલાવો,	મા વીંછુડો
અરરર માડીરે વીંછુડો ઉતરાવો;	મા વીંછુડો

અરરર માડીરે વીછુંડે વેર વાળયાં,	મા વીછુંડે
અરરર માડીરે હરખ હધ્યાંના ટાળયાં	મા વીછુંડે
અરરર માડીરે ભોજનીયાં ન ભાવે,	મા વીછુંડે
અરરર માડીરે સુતાં નીંદ્રા ન આવે,	મા વીછુંડે
અરરર માડીરે આરડમાં ઢાલિયા ઢળારો,	મા વીછુંડે
અરરર માડીરે પરણ્યાને બોલાવો,	મા વીછુંડે
અરરર માડીરે સીરાને કરાવો,	મા વીછુંડે
અરરર માડીરે પરણ્યા કોળીયા ખવરાવે	મા વીછુંડે
અરરર માડીરે વીંછીની વેદના ભાય,	મા વીછુંડે
અરરર માડીરે દુનીયા રહીછે છાય,	મા વીછુંડે
અરરર માડીરે વીતે તે સહુ જણે,	મા વીછુંડે
અરરર માડીરે ગાયું તેવે ટાણે,	મા વીછુંડે
અરરર માડીરે ચકાલાલે ચિત ચાધ	મા વીછુંડે
અરરર માડીરે ગરખી રસીક ગાધ	મા વીછુંડે

અરખી.

આવરે હરખ ખીંદરા ખનમે.
 સામીજી ખંસીયા ખખખ કાનુડા;
 આવરે હરખ ખીંદરા ખનમે.
 નેહ લગાય મન મોખ લીએરે, હરખ ખીંદરા ખનમે;
 આવોતો શેજીયા સમારે, કાનુડા આવોરે ૧
 રંગ રંગીલી શ્રીજ નારીરે, હરખ ખીંદરા ખનમે;
 હીલ મીઠું ગરખા ગવાડ, કાનુડા આવરે ૨
 રાધાજી પાનીડાં સાંચરયાંરે, હરખ ખીંદરા ખનમે;

સોલસે ગોપીઆની સાથ, કનુડા આવરેં	૩
કાંઠે ઉભો કાનુડારે, હરિ ખીંદરાંરે ખનમે;	
હરિ મોય કાંકરડી ન માર, કનુડા આવરેં	૪
ખેડીલો મારે નાંદસેરે, હરિ ખીંદરાંરે ખનમે;	
દેસામે મુખડાછંગાળ, કનુડા આવરેં	૫
કાન હરિ ખનમે ગ્યારે, હરિ ખીંદરાંરે ખનમે;	
સોલસે ગોપીયાને સાથ, કનુડા આવરેં	૬
મહી લુટે મારી મદુકી કુટેરે, હરિ ખીંદરાંરે ખનમે;	
કાનાજી કયાં કરોઝો આળ, કનુડા આવરેં	૭
કહ્યો હમારો મીના નહીરે, હરિ ખીંદરાંરે ખનમે	
કરસાં કંસને પુકાર, કનુડા આવરેં	૮
સમેચ્છુક કહે સાંભજોરે, હરિ ખીંદરાંરે ખનમે;	
હરિ હઠ મેલને લગાર, કનુડા આવરેં	૯

લાવણી

મેં બરી નીંદમેં શુધ એ રાગ	
તું કામણ કરી કયાં જાય, નંદલાલ દહેરિ;	
તારી ખંસી ડંસી, સરપણ આઝી જહેરિ.	૧૬
તારી ખંસી છણીને, આવી છાકરાં છાડી;	
ખહુ ખની ગઈ ચુલતાન, કેવી થઈ ગાંડી;	
જેમ ઉનાળે, હીડાળે મડેછે કેરિ,	તારી ખંસી ૧
મેં મેલી માતની લાજ, કાજ રાહુ જુલી,	
પીઉછને પડતો મેલી, ફંદમાં ફૂલી.	
મારાં મંગો રહેદર, સરવ કરયાં મેં વેડેર.	તારી ૨

તારે માંધે મુગટ, ચળકે લળકે મોતીં;
 ખીજો પટકો, લટકો ચટકો હું જોતીં;
 મન મોહન લગાડ્યો, પીછું પીતામર પેહેરી. તારી બંસી ૩
 તારૂં રૂપ છુપ, અનુપ જોઈને મરીયે;
 ગુજ વીના કાણો, કામ કહો ક્યાં ઠેરીએ
 ગોપી ધેરવાને આંખ, રાખો છો ધેરી. તારી બંસી ૪
 શું ઉઠ્યો તમારો ભાવ, લાહાવ નથી લેતા;
 હું પદ્મે પકડી રહી, ઉતર શો દેતા;
 મારા ઉપર નથી નેહ, નગર ક્યાં ઠેરી. તારી બંસી ૫
 જવાનો કરો છો વીચાર; હું ચમચ ગર્હણ;
 પછી કેમ જવા દેઉં, પાલવ પકડી રહી છું;
 શું નારો વદન નાથ, મરદ છો કે મેઢરી તારી બંસી ૬

સુરતની લાવણી.

સુરત સોનાની મ્હોર; સાત આજી બીમ પોળ;
 તેનું કામ છે ઐર, સોભા ચારી;
 ત્યાં ગાડો ઘોડા જાય, આવણ મહીને શરતો થાય
 તોફાન મારગ માંધ, બેઝને નાખે મારી ૧
 પેહેલી ગોડ દોડની મોઢી, ત્યાં સીપાઈ રાખે રાકી
 પછી થા લેછે મારી ઠોકી, પછી જાવા દેછે,
 ખીજો ખામણીઆનો ઘાટ, ગાડીની કાટાકાટ
 જે જાય જોવા માટ, તે ત્યાં ઉમા રહે છે. ૨
 ગાડીવાળા જખરા જોધ, ત્રીજો મુકામ પીપરીદ, ૩

ત્યાં યાય ગોદા ગોદ, મારે મડોની કકર,
 ત્યાં શોખા એવી હુધ, કાચાં ગોધા જન્ય સુધ,
 ત્યારે આવે સકર કુધ; પછી રણનુ ચકર. ૩
 છઠા ગવિયલમો મુકામ, પછી ખંગડીનો ઠામ,
 તે દેખી આવે હામ, સહુ ખુસી રહે છે,
 પછી ચોર આંખતે જાય, એટલે શરત પુરી યાય
 ત્યાં હરાય કે છતાંય, નાણુ ગણી લેછે. ૪
 પછી જાય ગામની મહી, ઉતરે બીતારો હોય તહીં
 હાકનાર પડે ધેસો થઈ, તે નરમ યાય છે,
 બીજા શોખડી બેલને જુએ, પાણી લેધને શીણુ ખુએ,
 નવરાવે લુગડે લુએ, પછી દરીયે જાય છે. ૫
 મઠી નહવા જાય ખુશમી, એટલે હડી જાય સુસ્તી;
 ત્યાં શુરા કરે કુશની; ઘણો હરખ મડે;
 પછી દરીયામાં નહાય; ત્યારે હનુમાનમાં જાય;
 પછી ધી ખીચડીએ ખાય; એવે શાંજ પડે;
 સાંજે ગાડીયોને છોડે ધીરે ધીરે બેલને જાડે.
 વળતી વખત ન દોડે સહુ ધેર આવે;
 પછીશો વાપરે અથોક કોઈના મનમાં નહી શોક;
 શોખી શુરતનો ભાક સાર ખાણું બાવે;
 શુરત સાર શેહેર સહુને કરજો ભીલા લેકેર.
 પારણાં ખંધાય ધેર ધેર, એટલુંજ માય.
 કહેછે વલ્લભ સુરજરામ, અમદાવાદમાં મુકામ;
 જુએ રામપુરમાં ઠામ, હું પાય લાણુ. ૬

લાવણી

અદખીય મોખત તોડી ઐ રાગ

જુઝાને જશોદા માવડી;

તારા કાનેા છાનો માનેા, છોડી ગયો ગાવડી;

તારા દીકરાનુ જોર ઝઝું, ઝીણો હુક મશતી કાધી;

માય વાછુડી છોડી છાનીને, ધવરાવી દીધી;

તમે ચહુડાવી મેલ્યો મોડેડે, ત્યારે એવી રમત આવડી તા,

મેં ગામને ગોતર મેલ્યું, પછી હું ધરમાં ગઈતી;

કાંધ પણ જાણતી નહોતી, કાનેા આવ્યો કધથી;

ઐ ગાયને કુખીમે છોડતાં, બાગી ગોતાની દાવડી તા, ૨

કહે જશોદા શાશું ન માનું, તુ શું કહેવા આવી;

તારે દેવોતો કપડો, કેમ નીચાની નવલાવી;

નારી કહે વલ્લભના નાથની, હવેકાડી લાવીશ પાવડી. તારોઃ

ગરખી

ગોળીફોડીરે ગોળીફોડી, જુઝાજસોદા ગોળીફોડી. ૧૬

છાનામાનામારં માંખણખાખું, જાસતો પીધીધોડીધોડી. જુ. ૦૧

ગાયની ગમાણમાં ગોપિંદ પેઠો, વાછડીને છાનીછોડી. જુ. ૦૨

ગેડી ભંચાં શીંકામાં ધરવી, તાણીને નાખ્યું તોડી. જુ. ૦૩

નીચાની ખંધ ખતાવું તમને, આવ્યોતો કાળી કામળીઓઠી ૪

ત્રીકમ તમારો તોફાન કરેછે, વ્યાસવલ્લભ કહેકરનેડી. જુ. ૦૫

ગરખી

મારે ધેર આવો નંદલાલા. ઐરાગ.

કે કંસરાપને કહેવા દો કાણાંના;

માહારાઈ ધરમાં પેસોછો છાના. કે કંસ રાખને. ૧
 છાના માનાધરમાં પેસી જામ્યોછો, માખણ મહારૂં લુટીને ખામ્યો
 આસને દહીં તે ગોવાળને પામ્યોછો. કે કંસરાખને. ૨
 ગોકુળીયાનાં લોકલેમાં ધઈશું, મધુરામાં ફરિયાદી જઈશું;
 મહિનાં મુલ ગણી ગણી લઈશું. કે કંસરાખને. ૩
 કાના મહારે મહેસેથી તું જાને, ઘેરે ઘેર મહિં માગી ખાને;
 વહાલો હોયતો તું તારી માને, કે કંસરાખને. ૪
 નીત્યે જલ કરીકે તું આવા, આજી તો તને દેજીશું જવા;
 અલ્યા શું તારા ધરમાં નથી ખાવા. કે કંસરાખને. ૫
 એવું સૂણી માલ્યા અંતર જામી, પછી નારીપરતાવો પામી
 અવો વહાલો વલ્લભનો સ્વામી. કે કંસરાખને. ૬

ગરબી

મેહર છે મેહર છે મેહર છે રે,
 મારા માધવ તમારી મેહર છે. ૧
 પ્રીત રાખો છોતે પ્રેમ ધણી ઉપજે,
 જીવણ લોકોને જરેજરે. મારા માધવ. ૨
 ગોકુળ ગામના પેલા ગોવાળીયા;
 નિંદા કુપજીનો કુર હરે. મારા માધવ. ૩
 મોટાં મોટાં મેહણાં ખોટાં ખોટાં કહાડે,
 લાંછન પેરે પેરે રે. મારા માધવ. ૪
 સાસરીયાં સંતાપેછે મુજને,
 મીપરમાં જુડી પેરે રે. મારા માધવ. ૫

વલ્લભના બહાલા વહાલ પણુ રાખો,
એટલી લીલા દહેરહેરે. મારા માધવ. ૫

લાવણી

વીચારી લેવાત જીવડા, સંસાર સૂખ કેવાનુંરે;
હાથે તે સાથે આવે, બાકી પડ્યું રહેવાનુંરે. હાથે ૧
દાન દયાને રાખ્ય દિનતા, સંય સંગકર મ્હોટોરે,
પ્રેમ ધરને પુન્ય કરે, તેમાં ન આવે ટોટોરે;
પરમેશ્વર કહે પુન્ય કરે તો, પડેલું કુખ દેવાનુંરે. હાથે ૨
મીઠુન માયા બહાલી લાગે, અધર્મે જીવ બિડ્યોરે,
ભગવતને બળ્યો નહીં, સંસાર સીધુમાં જીડ્યોરે;
ચમડી તોડી દમડી સાંચે, શું સાડે એકવાનુંરે. હાથે ૩
જાંજાળમાં જર બેઠું કીધું, ખંધાબ્યાં ધરખારે;
અંતે એકસા જવાનો, તારૂં નથી તલખારે;
પડેલું કલ્યાણ ગ્રહણ કરતાં, કરે ગણબંધવાનુંરે. હાથે ૪
પરમારથ કર પ્રભુ પ્રીત્યે, તે તારા કરમનુંરે;
ઠડેવારે કુટુંબખવરાવે, ખયાની સરમનુંરે;
વણુ ઝાળખ્યાનું ઊદર ભરે, તે માગી લેવાનુંરે. હાથે ૫
સવારથનું સર્વેસગું, પરમારથ કોણ કરેરે;
ખજાનામાંથી મુઠી જુકે, તે ત્રી છોકે તરેરે;
વલ્લભ કહે કૃપા જાણે નહિં, અજાણીસેવાનુંરે. હાથે ૬

લાવણી

માહન મારારી તુને હોડી કામલ કારી, તુને કેતનીમે ખવા
રી સાધ જમનાસે જંજ. ૧ આગલ ગોરી ઘેના ઘડગોડલકા

રહેનાં; અષ્ટયાં પકડું તેરી મલમલ ર કમર પતડી લાંબે આ
 લ ચણે ગજ હસ્તીકી ચાલ; તુને જોખન રખે પાલ કેશી બ
 ની શીકલ. ૩ કેસા કને જાજી ખાવા નાંદકુ ખોલાજી; તુજે પ
 કડ મગાજી, જુલ જાપ અકસ. ૪ તુંતો હોડે સુંદર કાલી તુંતો
 સદા મતવાલી કયું દેતી હમકુ ગાલી, કયુ હોતીહે હલ પ
 તુજે નાજોડુ તેરા રંગરસ લુંદું; તેરો અંગીઆ તોહુતો ગ
 ધ નયની નીકલ. ૫ મોહન મારારી તુને હોડી કામલ કારી.
 તુને કેતની મેરી ખવારી લાઈ જમનાસે જલ, આગલ ગો
 રી ધેના ઘડ ગોકુલકા રહેના અષ્ટયાં પકડું તેરી મલમલ, મુ
 સેકાનો બલજોરી હુઈ કમરસે હલ ૭ દાદરાવ યુંકર ખોલ
 ચની સંગકી ચાહેલી, મેંતા રહીરે અંગીલી મુજે જાનેદે ચલ
 ૮ શાય દેવે ગારી મારી નાણંદ કરી ખવારી ધર શાઈયાને
 નમારી દેવરા અંચલ ૧૦ સુન ખે ખીરવરખારી મેંતા હારી
 તુયો ચારી તુને કેતની મેરી ખવારી લાઈ જમનાસે જલ;
 આગલ ગોરી ધેના ઘડ ગોકુલકા રહેના અષ્ટયાં પકડું તેરી
 મલમલ, ૧૧

લાવણી

ધરમાં જોવીંદ ગાતારે. એરાગ.

માંચ માંનવી માંચ માંનવી, માંચેમ્હેતની અણીર.
 લાવકરીને બજ તું જુડા, ચહુઅહાયનો ખણીર. ટેક
 મારજ આશો જમ કિંકરનો, કાળ કપરો માંધેર;
 પુન્ય જરાને રામ નામને, આવે તરી સાધેર;
 જમડા જુડમ કરતા લેશે, છુદે છુણી છુણીર. બાવ. ૧

જણુરા આવ તો મહાડી ભેરો; નાગો કરશે એકરે;
 વાંસ કુંભીને મુજની દારી, ઉપર પશ્ચ એકરે;
 મુખમાં દધી ફોદો મલરો, જરા કનકની કરણીરે. બાવ. ૨
 મશાણ મધ્યે તને મુકે, ખાળી કરે રાખોડીરે;
 તેર હીવસે તારા નામની, જંગળ નાખે છોડીરે;
 જમની જોડે જહશ એકલો, વીપત પડશે ઘણીરે. બાવ. ૩
 સગાં કોઈ સાથે નહી આવે, ટેકો ત્યાં કોણ દેશેરે;
 પુત્ર પરિવાર પેશો પૂંછ, પ્રથવી પડયું રેહસેરે;
 મરતી વેળા પેશી જશે, તારી તાંમથ ટણીરે. બાવ. ૪
 સત્ય સંગ તેંતા ના કાધો, જરૂર ખોધો જનમારોરે;
 માને હદર અવતાર લેઈને, ઊંચો તું અંગારોરે;
 મુરખ જન માતા વગોવી, નવરો મેલ્યો જણીરે. બાવ. ૫
 જેમ પશુને તણુ ટેવજે, ખાઈ પી પંચે પળવુંરે;
 તે પ્રમાણે તું પણ શીખ્યો, ખાઈ પી નામકું રળવુંરે;
 છોક દેખાડો ઠીકું તાણે, બને સમર પળીરે; આવે. ૬
 જેમ જવાસોને ખરજતી, ચોમાસે સુકાયરે;
 તે પરમાણુ ઝેરીલા તું, ઝેરે સકાઈ બાયરે;
 ન ખમાય કોઈતું જોઈ સાડું; કેરે કુચલી સૌતણીરે. બાવ. ૭
 પોતાનોજીવ જડ સચખો, પરને શિક્ષા દેતોરે;
 જીહી માળા ગ્રાલી ફરપણુ. ધત્તર હિસાખ લેનારે;
 દયાળ રૂપી ઘણો વાળ્યો, તે કુંડા લે લણીરે. બાવ. ૮
 તરવાનો તારો નથી આરો, જાણેજે જીગદીયરે;
 અરૂં કેહેતાં ખોટું લાગે, ઘણી મડેજે ચિસરે;

શ્રંડા નકરો કર્મજ ક્રુડાં, બાળો ભગવંત બાળીરે, બાવ. ૯
 શીલા સુણી નિદા કરશે, તે નર તરશે કેમરે;
 ધણા કરીને પસ્તાઈ ખેઠા, સહુ પશતાશી તેમરે;
 શીખ વલ્લભની માનો સાચી, જમ જીવ યેશે હણીરે. બાવ ૧૦

દોહરા.

સજ્જન પાત સનેહકી, પરમુખ કહી ન જાય;
 મુગેકુ સપના બયા, સમજ સમજ પસ્તાય. ૧
 સજ્જન સજ્જન મેં જપુ, સજ્જન કે મને ઝોર
 ધીક પડ્યો ઝો, પ્રીતમાં, એક ચીત ઢો ઢોર. ૨
 સજ્જન તુજમાં ગુણ ઘણો, અવગુણ નહી લગાર,
 એ કારણ તું શાંભરે, મને દાહાડામાં દશ વાર. ૩
 સજ્જન હું સો ગુણ છે, મુખ્યએ કીયો ન જાય;
 મેલી કેરા પાનમે, લાલી રહી છુપાય. ૪
 ચાતક ચાહત મેહકું, ચક્રવા ચાહત મોર;
 અમ ચાહત તુજ મીઝનકું, જોસા ચંદ ચકોર. ૫
 કાજળ તજે નહી સામતા, મુકતા તજે નહી શ્વેત;
 દુરિજન તજે નહી કુટીલતા, સજ્જન તજે નહી હેત. ૬
 સજ્જન સો કોસે ખસે, તે મુજ હરદે હજુર;
 દરવાજે દુરિજન ખસે, તે લક્ષ કોરા કેદુર. ૭
 કાગળ લીખુ કપુરસે ખીચ ખીચ લોખ સત્તામ;
 જો દીનસે સજ્જન ગએ, તો દીનસે નીંદ હરામ. ૮
 સજ્જન સજ્જન મેં જપુ, સજ્જન કોશ પચાસ;
 દોનુંકું અંતર પડ્યો પ્રાણુ તુમારા પાસ. ૯

- નેન પદારથ નેન રસ, નેન નેન મીલત;
 અઝાણાશું પ્રીતડી, પેહેલી નેન કરંત. ૧૧
- પંખી હુંતો ઉડ ચહુ, ધડી ન શણ્ણ ધીર;
 જ્યું જ્યું સજ્જન સાંભરે, યુ યુ લગે તીર ૧૨
- સદા કાહુકા નવ રહી, સજ્જનકે ગળે આંહ;
 ઢળતી ઢળતી ઢળ ગઈ, જોડો તરવરકી છાંય. ૧૩
- સજ્જન ખાત સનેહકી, મુખે વરણવી નવ જાય;
 જેમ જેમ સજ્જન સાંભરે, તેમ તેમ ઇલટ થાય. ૧૪
- પાસા અહત નીરકુ, થકા ચાહત છાંય;
 અમ ચાહત તુમ મિલનકુ; લંખી કરકે ખાંભ. ૧૫
- સજ્જન જેસા દીજીએ, જે ઢોલ સરીખા હોય;
 યુખમાં પીછુ પડ રહે દુખમાં આગુ હોય. ૧૬
- લુખે તીહારે દરશન કે અનતો ખીખ સમાન;
 પ્રીતમ હમારે પ્રાણ હો. તુમ મત કરો યુમાન. ૧૭
- તુમ હમકુ કાગજ લખો, લખીઓ મધુરે બેન;
 તુમ હમકુ ચાહત હે જેમ અંધેકુ નેન. ૧૮
- ખાત અંધેક અંધેરડી, મુખસે કહી નવ જાય;
 દો અક્ષર કાગજ લખો, તો હૃદય ઠાકુ થાય ૧૯
- હમ તુમરો જુદે નહી, જાણો તમાર મન;
 જે દિન તમસે મીલનગે, તખ આનંદ આનંદ. ૨૦
- અંધા ચાહાતા આંખકુ, લુખ્યા ચાહાતા અન
 અમ ચાહત તુમ દરશનકુ, તે મળવા ઠેર મન. ૨૧
- તુમ જો અમારા સાહબા, હું તમારી દાસ;

- અમ હવ કિરપા કરો, તો રહુ તમારી પાસ. ૨૨
- ચીરણુજીવી તુમ રહો સદા, ચઢહા શીરો મણુ જાણાં;
- મુખ હમારે એક છે, કેસે કરે ખીખાણુ. ૨૩
- વાહાલા અમારે તુમ હો, ખાતનકો ખીશોક;
- ચીત ચટકતો એકથે, ઝોરતો મિત્ર અનેક. ૨૪
- હંશા ચાહત માનશર, કપીઓ ચાહત મેહ;
- મણુવા ચાહત નીરકુ, અમ ચાહત તુમ દેહ. ૨૫
- કાગજ લખુ કશતુરીએ, મારે કુશર ચંદન સાર;
- મળવા આવો મલપતા, શું લખીએ પારોવાર. ૨૬
- સજ્જન એક સંદેશડો, તુમે સુણજો ચતુર સુજાણુ;
- વેગેઆવો વાલમા, નહીં તો જાશે પ્રાણ. ૨૭
- હમ તુમશે જુદે નહી, મુખશે કરો નવ જાય;
- ચીત તમારો પાસ છે, તો કાગજ લખે શું થાય. ૨૮
- તુમતો જાણુ શુજાણુ છે, ખીન્ન પડા ખળવંત;
- કુશર ચંદન કસ્તુરીએ, તુમ સદા એલો ખસંત;
- સજ્જન તુમરો સો ગણો, ઝાઝાં આદરી કરે;
- પ્રાણુ તુમારી પાસ છે, ખોખીયું ધહાં કરે. ૩૦
- કાગજ થોડો હીત ઘણો, મોસે કીયો નવ જાય;
- રતનાગર સાગર ભચ્ચો, ગાગરમાં ન સમાય. ૩૧
- કાગદકો લીખનો કીશો, કાગજ ખોલા ચાર;
- હમ તમ જીવ દીન મીલનમે, તે દીન જીવમાં સાર ૩૨
- કાગદ તાકુ લીખી, જો કહુ હોય સંદેશ;
- મનમાં દીવમાં દુર નહી, તાકુ કાહી સંદેશ. ૩૩

પ્રીતમ હમસે બોહોતકી, એશી ન કરે કોય;
 સજ્જન એશી કીજીએ, ને શીર ના હાંશી હોય, ૩૪
 પ્રીતમ પતીયાં જો લીજી, જો કહુ અંતર કોય;
 હમ તમ જીવડા એક હે; દખનકે તન દોય. ૩૫
 પ્રીતમ તોરા દરશ બીન, મોકુ બચો જો દુખ;
 જો દુખ પરમેશ્વર લહે, ક્યાં જઈ કહુ મં મુખ. ૩૬
 પ્રીતમ તોરે દરશ બીના, રહો ન જાય પલ એક;
 ચીત અટકતો એકસે, ય્યાર તો મીલ અનેક, ૩૭
 પ્રીતમ કે જીજી ખાણ, હૃદયે અમારે ખુશ રહે;
 કાઠત નીકસે પ્રાણ, લાગત તો જનનો નહીં હે. ૩૮
 પ્રીત કરી સુખાણસે, ખરજત લોક અજાણ;
 તારો તોરે કરમકુ, જારો બદો પ્રાણ. ૩૯

સાખી ૧ લી.

મેહેલે પધારે મારા રાજ. એરાગ,
 રૂપાળી રાધારે, ઊભીરે રૂપાળી રાધા;
 મારા સમ ખાધારે, ઊભીરે રૂપાળી રાધા. ૪૦
 રાધાશુ યજ્ઞે રહ્યાં, પશ્તાય મારે પ્રાણ;
 અંદ્ર વદની ચાતુરા, મનેવાગ્યાં તારાંનેન ખાણ. ૪૧
 બંમર ભગુટી શોભતી, કઠાસ કીકી ફોર;
 અપજા અંચળ ચાલની, હુંતો મારા ચીતડાનીચોર. ૪૨
 વાંછી રાણી વુજ તણી, લાગે રસિક રસાળ;
 અમકે કમકે હિંડતી, માટે મોહોહું મદન ગોપાળ. ૪૩
 કુચકોળ કરકટી, સોબિતા સોહાગ;

મન માહિતી માન્યતી, તારે ચોટયો કાણુડો નાગ. કાં ૪
 લાગું તારે પાવલે, ધાવલે હું છું સામ;
 સાંભળી ચીઝ્યાં રાધિકા, વીનવેછે વલ્લભરામ. કાં ૫

સાખી ૨ જી.

મેલો કેડો મારા રાજ, કાન મારે, મેલો ને કેડો;
 છોડો છોડો મારા રાજ, કાન મારે, મેલો ને કેડો. ટેકા
 વાલા ન રોડો વાટમાં, શાંમશુ કરે આળ;
 સમજીને રહો વેગળા, નહિં તો ખાશો મુખની ગાળ. કાં ૧
 કાના કપડ કપમ કરો, મ્હોડું શું પલકાય;
 મહુકા માય કુટરો, માંયાજીપર મહી અલકાય કાન ૨
 અમને લાડ ગમશે નહીં, દુર રહો નંદ કુમાર;
 અછુકલા શું થાઓછો, મારે વટે માતીડનો હાર. કાં ૩
 હું કહીશ તારી માતને, રોકી રશતા માંય;
 આઘા રહો અલખેલડા, મારી ટીલડી જીવડીખય, કાં ૪
 છારાદધી ઢળી જશે, ભોળરો નવરંગ ચીર;
 હું તમારી ખેનડી, વાલા તમે હમારા વીર. કાન ૫
 એવું વાપક સાંભળી, હરીયે મેલ્યા હાય;
 ગોકુળ ગોવિંદ સંચર્યા, એતો વ્યાસવલ્લ બનોનાય. કાં ૬

સાખી ૩ જી

કેમ રીસયા મારારાજ, કાનતમે કેમ રીસાયા;
 ઉતારી માયા મારા રાજ, કાનતમે કેમ રીસાયા. ટેકા
 મોહન મ્હોડું શું અડયું, હું રડું છું રોક;
 મુજ ધેર નથી આવતા, એવોશો પડશે મારે વાંક. કાં ૧

૫૨

હું તો રહીતી ટેકમાં, ભાગ્યું વેણે ત્રત;
 મોહની નાંખી મુજને, પાછાં તરછોડી મેઢેલાત્રત. કા. ૨
 કપટી કાળાં માણસો, પેઢેલો કિષો સંગ;
 આવું જો હું જાણતી, તો શીદ સોંપતમારું અંગ. કા. ૩
 મુખેથી મિઠું વચા, આવતા મારે ઘેર;
 અમૃતપતાવી લેઈ લીધું, પિરવા સેજ માંડ્યુંઝેર. કા. ૪
 એવી વિનતિ શાંભળી, હરીબેઠાઅખળા સાથ;
 હુખ ભાગ્યું દયાળજી, એરો વ્યાસવલ્લભનો નાથ. કા. ૫

ગરબી

ઘેલી કરીરે ઘેલી કરી આજ અલબેલે ઘેલી કરી. ટેક.
 કાંઈપણ જાડુ કૃણ્ણકચ્છું, માટે ગાંડી થઈખરેખરી. આ. ૧
 પલુની પુઠે કરછુંનીંચા, પણ મુખદેખી જાગીં હરી. આ. ૨
 શ્યામના સંગમાં લજ્યા મેલી, માખાપથી હુંનહીં ડરી. આ. ૩
 અંતરંગરમી મુક્યાં રઝળતાં, રનેહ કરીને દીધીછરી. આ. ૪
 હવેતો હરજી નથી ખોલાવતા, પણ હુંરહીછું દયાનધરી. ૫
 એ અતુરવિનાયકીયાત્રણું, મ્હોહુંજોગું ફરીફરી. આ. ૬
 રાત દહડો લે લાગી લાલની, પ્રેમનીપીડાવેજાઊછુંમરી. આ. ૭
 વ્યાસવલ્લભનોકપાણુંકપટી, અંત મુજનેપરહરી, આ. ૮

ગરબી

મેલો મોહન મારી માટલી. ટેક.
 મારે જવુંમૈ વેચવારે, જળજીમનાની તીર;
 ઝરમર મીઠુમેા ટંમટંમે, હારે ભીંજાયતવરંગચીર; મેલો. ૧
 અમારે જવુંમૈ વેચવારે, સાંમે જીમનાનો લાઠ;

આળ નાંકીને અલબેત્રડા, તપેમાર્ગે મહનું માટ; મેલો ૨
 વનવમડે નવ ધેરીએ, કોઈ નારીને સાથ;
 મુંખે માગો તે અમેદીજીએ, હરજી મુંકીદો હાથ; મેલો ૩
 ગોરસ પીયા સારૂ મીતપોરે, આળ્યા અમારીપાસ;
 અરથ એ નહી સરે કરો, એવી મુઠીદો આશ; મેલો ૪
 હરી ખોલ્યા શુંજ સુંદરીરે, મારૂ દાણજે આ વાટ;
 લીધાવીના છોડું નહી, ફોડ મેંકેરું માટ. ૫
 ગોપિંદ ગેડી કરમાં ધરીર, તાણું માટ ઢોળું મહી;
 ગોપી ગીરધર પાયેપડયાં, આણું કરવું ઘટારત નહી, મેલો ૬
 રાધાયે તે ગોરસ ગોવીંદનેરે, પાણુ તેણેરે ઠાર;
 પોતે રાધા ચિસાવીયાં, હરખ્યા દેવ મોરાર; મેલો ૭
 રાણી મનાવા કારણેરે, કશ ખોલ્યા વચન;
 તુજ સચીખી ખીજીકો નહી, રાધા યજ્ઞ રૂપને ધન, મેલો ૮
 રાજાજી તારો ચોટલોરે, જણે ખાણુએશો નાગ;
 મુંખ શીસ સોહાંમણું, રૂડો કોપીલાગો રાગ; મેલો ૯
 કાને ઝલ ઝણકતીરે, નાકે વાળી રસાળ;
 મુંખ પુનમનેા ચંદ્રમા, બહુ શોખીરું બાલ; મેલો ૧૦
 આવાં વચન કહીને વીઠણેરે, મનાળ્યાં રાધાજી તે કાંમ
 કરજોડી કહેજે મુખથી, એવા દાસ દયા રામ, મેલો ૧૧

વસંત

કપમ બરીએરે ક્યેમ બરિયે, જળજમુનકો નીર.

નંદકુંવરકેડેપડયો, ટેક.

હુંતો આણું લઈ આવી રહું સમી આવે.

સામે આવેરે સામે આવેનંદજીનોલાલ, નંદકુંવરકેડેપડથો. ૧
 હાંરે વહલો તાકી મારે પીચકારીઆ, આવી વાગે.
 આવીવાગેરેઆવીવાગે. આવીવાગેમારાતનડામાંતીર, નંદકું ૨
 કે મુને રાણીચોળી ગુલાલમાં. વણસાડયાં
 વણસાડયાંરેવણસાડયાં. મારાચોળીનેચીર. નંદકુંવરકેડે ૩
 હાયાં હરાયાં ને દીન હોય તણા. એ હરાયા.
 એ હરાયારે એ હરાયા. નંદજીનોરે ખાળ. નંદકુંવરકેડે. ૪
 કે મુને દાસ દયાના શવામી મળીયા. તેણુ દીધાં.
 તેણુ દીધાંરે તેણુ દીધાં. મુને ધારણધીર. નંદકુંવરકેડેપડથો ૫

રાગ કેરખાનો

ખનમેગુજરિયાંહુટી, આહિરિયાંહુટી, હુટીહુટી મદનગોપાળ,
 ખનમેગુજરિયાંહુટી. ટેક
 કંચનકે કળસ દોહલટે, હાંરે હુટીઅધરશીલાલ, ખનમે, ૧
 ચોરયો ચિત સ્વપ્નધીની, કરડાય બેહાલ. ખનમે ૨
 જાકો જામસો સમકોઝારેવયાતેમધહુંજીરાલ. ખનમે ૩
 દયાપ્રીતમરમપ્રેમહુટારે, કીનીનેનનમન્યાહાલ. ખનમે ૪

રાગ કેરખાનો

મીલને સુદામાજી આયે. સુદામાજીઆયે જાકરકહિયોસમાચાર
 મીલને સુદામાજી, ટેક
 મુટીએકતાંદુળલાયે, ખીનેખગલહુપાય, મીલનેસુદામાજી, ૧
 ફાટેતુટેખસ્તરપેને, જાનેખાખાજીકોમેહેલ, મીલનેસુદામાજી, ૨
 હમહસપ્રહોરાણીરકમીની, કોનદેશપ્રહારીકોનગામ, મીલ, ૩

પપ

ખાલપણકેમિવહમારે, મનતેએકનિચાલ, મીલનેસદામાજી, ૪
ફાટીતુટીજુપડીહમાયી, યુગગાયેદયારામ, મીલનેસદામાજી ૫

ધોંસા.

મેરા પ્રભુ કમ ચંદ્ર ખંકા,
જગત મેં હે જિનકા ડંકા,
પ્રભુમ સિવ સેસ સીસ તોરા,
હસીપર નહિં કોઈકા જોરા,
સીસપર મોર મુગુટ રાજે,
મધુર ધુનિ મુખ મુરલી ખાજે
દેખી મુખ કામ કોટી લાજે,
ગોપિકા મંડલ મધ ગાજે,
નામસો પાપ તાપ જાજે,
ધ્યાનસો મન ખંધિત પાવે,
યહી ફાંકડા મેરા માશુક,
દયો હસીપર આખંડ આશુક ૨૮ તુહી તુહી

વસંત.

નવ કીજેરે નવકીજે નવકીજેરે આલ,
મારાતેત્રપનીમાહાવજીખરીખાશો, ગળીગળીખાંડશીગાળ,
જ્યેમજ્યેમવારૂવિહલા, ત્યેમતમને તમનેખંડુતાન, ટેક
વેચાતાં લીધાંવશંતમા અતીકરવા હમારાં અપમાન,
છેલ છળીલા નંદના નવ કીજે,
જ્યાંલગી સામળા સાંખી રાખુહુરે લાજ,
ખાજખાજુતુનેઆવડુંગોવાળાગોવાળીયાનેલાજ, છેલ ૨

હાંરે જ્ઞાલાસાસુડી સુખીધણો નણીનો નણીનોરે ત્રાસ,
 માંચે તે મેહેણાં લોકનાં રહેવું પરણ્યાની પાસ, છેલછુખી ૩
 મક્ત ગુલાલ મળયું તને કેસુડી, કેસુડીનોરંગ;
 ઢંગ વિનાયાઈ ધાઈને અરજો, અપ્પણાનુરે અંગ, છેલ ૪
 હમાઅપ્પણના બલાંનથી સપ્પણાં સપ્પણાંરેશ્યામ,
 દયાનારે પ્રભુ સામળા, સમજ્યાનુ એકામ, છેલછુખીલાં;

અક્ષર રાગાઈના મહીના.

“મારે શોનાનુછે ખેડુંરે, છેલ છખીડા છોગાળા,,એ રાગ
 મહિના ૧ સા.

અશાડે અમને મેલીરે, અલખેણો અળગા વશિયા,
 શંદશો કહાવેશોનોરે, શોહાગી સુંદર રશિયા. ૧
 મોહન મથુરામાં માદેરે, મળમાંરે દાળે મરમ;
 પ્રજાવિનતા વેગે પ્રજામાંરે, વાલમવીના વીઅરમે. ૨
 હેમને હીંદાળે હીંચેરે, હિરની દારી હું તાણું;
 હેરખાંતી હૃદયે હેતેરે, હરિનો મહિમા હું જાણું. ૩
 કુખખની કાઈ કેવીરે, કૌતક કરતી કેમ કરિયે;
 કહે પરમાચંકર કહાણીરે, કાન કંઈ વણ કેમ કરીયે. ૪
 મહીનો ૨ જો.

આવણની શોભા સારીરે, ચામળિયો ચનમુખ ચાચે;
 ચારા શોગડાં ચોભેરે, શોનાનાં સુંદર રાચે. ૧
 ચતુરાચ્છો ચોપે ચાભેરે, ચોશર ચેતી ચિત ચાહિને;
 અમકતી ચાષે અપળારે, ચતુર ચતુર પાન ચાવીને. ૨
 રૂપાના રૂડા પાથારે, રૂપાળા રૂપે રૂડા;

૧ જની રૂપાળી રૂબેરે, રૂમજીમ રૂમજીમ પગ તોડા. ૩
કરુચી કેશર કુમકુમરે, કપોળે તીલક કરતી;
કહે પરભાથંકર કહુહરે, કામ કાજ કાંઈ નવ કરતી. ૪
મહીનો ૩ જો

બાદરવો બવનો બારેરે, બારેબિડ તે ફૂમ બાગે;
બવનમાં લુખ ને હુખરે, બવ બવનો ભોગી બામે. ૧
ગગનમાં ગેળી ગાળેરે, ગડગડતો ધમ ધોર ઘણો;
ગિરિ ઊપર ગાળે વાળેરે, ધોર ઘણો મોર ગાનતણા. ૨
ખપૈયા ખોલે પોલરે, ખેરા ખિહારી ખાગ હતી;
ખંશીખટ ખીલી લીલીરે, ખાશ નરાશે ખેશ મતી. ૩
કાજળનું કરતી ટપકુરે, કુખજાએ કામણ કાધું;
કહે પરભાથંકર કૌતકરે, કરુણાકરિ કેશું કાધું. ૪
મહીનો ૪ થો

આરોગ્ય આધવ આંખારે, અખજાને આનંદ અતી;
પુછેછે પ્રીત પ્રીતરે, પિયુ પ્યારામાં પ્રેમ મતી. ૧
શંદેશો આધવ કહેછેરે, શૌ સંદેશો શાંતાખે;
ખુશીમાં ખેલે ખેલેરે, ખમાખમા કરિ શક્યોખે. ૨
તમને તલખેછે ત્રીકમરે, તન તો ત્યાં મન તમપાશે;
મુજને મોકલીયો માવેરે, મનમાં રામાખ્યા કરમાશે. ૩
કબ્જુને કાને કુંડળરે, કેરાવ કમળા કરધારી;
કહે પરભાથંકર કુશળરે, કલ્યાણ કલાંચું શુભકારી. ૪
મહીનો ૫ મો

કારતકની તક છે શારીરે, કાનકંધવણુ કેમ કરિયે;

દેશવ કાગળ કાંઈ કટકોરે, કેહેણ નયિ કલાવ્યું કેમ કરિયે. ૧
 લાજેજો લેખણ લખતારે, લાલ લિલા લવણેશ લહી;
 લેપન લેભાટે લાલરે, લીલમ લેતા લાલ અહી. ૨
 મુકતામાળા મનમોહનરે, મારમુગટ મારલી માય;
 વાંશલડી વેગે વ્રજમાંરે, વાતા વાલમ વનપ્યારી. ૩
 કહણ કહણ મુંખ કરતીરે, કરમે કપટી કેમ થયા;
 કહે પરભાથંકર કાનરે, કુંખળ કુંખમાં કેમ ગયા. ૪

મહીનો ૬ હો

માગયરે મળવા મનરે, મોહનને માફ માન્યું;
 જીવનને જોવા જઈએરે, જળજમુના જરિ લેખ છાનું, ૧
 નયિ નાથ વિનાનો નેડારે, નયણે નિર નિર્મળ નેયું;
 નટવર નાગરને નિરજીરે, નિર્મળ નખ શિખ નુર તેલું. ૨
 નયણે નીંદ્રા નવ આવેરે, નટવરને નેહ નિરજી;
 નાનડિયો નંદાનંદરે, નૌતમ નિત્ય જોઈ નિત્ય હરખું. ૩
 કહણ કહેવુંછે કેણરે, કડવું લાગે કેમ કરિયે;
 કહે પરભાથંકર કહેવુરે, કડવેથી કાંઈ નવ કરિયે. ૪

મહીનો ૭ મો

પોથે પ્રીતી નવ પાળોરે, પીતળ પ્રીત પોથી તેવી;
 પળપળમાં જુદો પાચરે, પરાયાની પ્રીત એવી. ૧
 મે જાણ્યુ મોહન મારારે, માંખાણમાં શાકર માગે;
 મેવા મીઠાઈ મુકુરે, મર્મ વચન મુંજને વાગે. ૨
 મામામારે મે જાણ્યોરે, મસ્તક મામીને નમીયા
 શોધી લીધી શીદ માસીરે, શીથું ચારા સહ ગમિયા. ૩

૫૯

કદમ કદળી એ કેશવરે, કોઠીલા નેમ નાદ કરે;
કહે પરમાશંકરપ્રીતરે, કોટિક કંઠપ રૂપ ધરે. ૪

મહીનો ૮ મો

માહ મહિને મોહન મીઠારે, મૂખ મોરલી મીઠી વાતા;
મૂખ મધુર મધુર મલકાવેરે, માતંગથી ખડુ મદ માતા. ૧
છખીલાને છોગાં છુલ્લેરે, છાશપિતા છેલ્લો છુની;
છુળબેદ છાની ચીતેરે, છેલ છખી છે નહી છાની. ૨

ધરમાંના ધીના ગાડુરે, ધણા ધુશાથી ધુમૈડે;
ધી ખાતાં ધરમાં ધેરે, ધુધવતા ધણું મુખ મૈડે. ૩
કાનુડો કામણુગાળોરે, કપટી કાળો સહ કરેતાં;
કહે પરમાશંકર કહેશ્વરે, કંમકયા કહુછું કહેતાં. ૪

મહીનો ૯ મો

કાગણુમાં ફેરા ફરતીરે, ફૂલફૂલાંફૂલ ખાગ ફૂલી;
ફૂલની ફલેતો ફરતીરે, ફરે દિને રહ્યાં ફૂલ ફૂલી. ૧
ચંદન ચંખેલી ચંપારે, ચકોર ચહાતા ચોકવિષે;
ચિતમાં ચાલેછે ચિતારે, ચતુરભુજ ચોદેશ દિશે. ૨
ચાવર ચાપન ચર ચાપીરે, ચંબવિષે ચાપન ચાપ્યું;
જંમમ જળ થળમાં જીવનરે, જપમાળા જપમાં જાપું. ૩
માળા તો મારા મનગીરે, મુંખ મોહન મોહન કરતી;
પરમાશંકરના સ્વામીરે, મૂખથી રામા ઉચરતી. ૪

મહીનો ૧૦ મો

ચર્મતરમાં ચિતડુ ચમકેરે, ચંદન હું ચારે ચરચું;
ચંપકની માળા ચોશરે, ચતુરને ચોખા ચરચું.

મખખાને આનંદ ચાનોરે, આધવ આસા અંધુરી
 અરજી અમારી અંકજરે, આ આધવ અમને શુરી. ૨
 મુજને મુકીને મોહનરે, મન માન્યું કુખજા કરમે;
 દરદેથી દિલમાં દાણુંરે, દીનદયાળુ કુખ ધરમે. ૩
 કર કંકણ મુકું કાઢીરે, કુમકુમ કાંજળ નયી કરતી;
 કહે પરભારાંકર કપરૂંરે, કરમ કટણની કઠણ ગતી. ૪

મહીનો ૧૧ મો

વૈશાખે વાધુ વાતીરે, વીંજણણે વેગે વ્રજમાં;
 વાંશલડી વેગે વાતારે, વાલમ પ્યારી વન ધનમાં. ૧
 વાલમ વનિતા વીશારેરે, વનિતા વાલમ નવ વિશારે;
 વ્યાકુળ વ્રજ વનિતા વ્રજમાંરે, વરાહીધાં વણિ કુમ વિશારેર
 ધુળધાણિ ધયોછે ધંધોરે, ધારણ ધામધિર ન ધરી;
 ધન્ય ધન્યરે ધન્ય ધન્ય તમનેરે, ધોંગડમલ ધંધા ધારી. ૩
 ફંદીને ફેલજ ફાવ્યાંરે, ફોગટ ફેરા હું ફરતી;
 ફાવ્યું છે ફરવું ફેલેરે, ફુલ લેઈને હું ફરતી. ૪

મહીનો ૧૨ મો

જેઠ જગજીવન જાણારે, જુઠા જગમાં જીવનજી;
 જીવંતી જુઠા જાણેરે, જેઠ જેઠાણી કરશનજી. ૧
 સાસરીયાં સરવે સાચારે, શીખામાણ સાચી દેતા
 સાસુની સીક્ષા સાચીરે, સરશ સાચી તે કહેતા. ૨
 સેજડીયાં સુન્ની પડીઆરે શુગંધીં સાચી આપે;
 શોપારી સારો સારીરે, શોપરધન સુડીં કાપે. ૩

હાકાર હામ ઠિક ઠણિયારે, હોર જમતાં હાચને;
ઠિક પ્રજારામના ઠણારે, હામ ફેકાણે ઠરે હારિને.

મહિનો ૧૩ શા.

પુદ્ધોતમ પ્રેમ પળજરે, પ્રાણુ અમારા તમ પાશે;
પાતળિયા પિયુછો પ્યારારે, પ્રેમકરી આલો પાશે. ૧

ડગમગ ડગમગ ડગમગતારે, ડહાપણુ દીડું ડોટોમાં;
ડીડું ટરાવીને ડરતારે, ડગતા ડુંગર ડોટોમાં. ૨

ટપકાં ટીલામાં ટપકારે, ટેકે ટેકી ટોપ ધરે;
ટીંખળને ચડકે ટોરરે, ટેકાથી લોક ટોક કરે. ૩

હરિ હણતા આઘ્યા હળવેરે, હું હૈલામાં હેત ધરી;
હરિ પ્રભાસંકરને હેતરે, હળ્યા મળાછે હેત બરી. ૪

ગરબી.

ગીરીધારીરે વાત કહું છું વીગારે,
મુને મોહન આંખ્ય ન મારો. ૧
મુને જમતારે મારગડે સીદ વારો,
મારો પાલવડો નવ ધારો. ૨

જુલ, મુને શોકને શું ઉભારો,
જુઆ જુને છે લોકો હળરો;
આશો પડો રવભાવ નહારો;
વનમાળીરે થારો ધણો ફટકારો; મુને ૦ ૧
પણુ મારારે આંમ ન કાળે વાટે;
ફીક રહીએ પોતાને વાટે; ૨

નથી મળતીરે પ્રીત ખમ્મરે હાલે,
કાંઈ જોર જીલમને સારે;

૩

જીલ. નથી જાણતા ધર્મ હમરે,
અમે અખળા લાજનો ખારો;
નથી રાખત! કાંઈ એક આરો,
રસીઆજીરે પ્રીત તણો પંથ ન્યારો.
હજી સંજીરે રહીછું વાલમ વાર,
ખરે હાવાં કહીશ નકાર.
નથી કેહેતીરે હું સમજી શા સાર.
મુને લાગેછે કાંઈ ધર પ્યારું;

મુને ૧

૨

૩

જીલ. પછી જાશે ખાર તમારો.
નહી વાંક લગારે હમારો,
એમાં લાલ નથી કાંઈ સારો,
અવખેતારે છાના માના સીધારો.
પાતળીયારે વાત કહું એક છાની,
તમે સાચી લેજો માની.
મધ્ય રાતરે મંદીરીએ પ્રભુ આવો,
શું ખેલો લાગેજી લાલવો.

મુને ૦૩

૧

જીલ. પછી રાખશે ના કાંઈ ઉધારો,
મારા જોખન મદને ઉતારો;
મારા તનના તાપ વીધારો,
ગુણવંતારે જીવમારોતે તીહારો.

મુને ૦ ૪

૬૩ ગરબી

ઠપરનો જોડો.

ખલીહાચને વીંલનું મુખ વ્યાળી,
મુને લાગી એ શું તાળી;
છૂપી જોઈને રયામ સુંદીર લટકાળી,
એની સુરત છેલ છોગાળી,
આજ મળીએ રે વાટે જતા વનમાળી.
મુને વાંકી નજરે ભાળી.

શ્રુલ. મુને ત્યારેનું તો કાંઈ થાએ,
મેં મુખડે ના કેહેવાયે;
મારો જીવ ઝડોળાં આએ,
ગઈ વાચરે સુધ જુધ સરવે ટાળો. મુનેલાગી, ૧
અલખેલેરે વાળયો વાંકો આંખોડો,
કાને કુંડળનો છે જોડો;
મલકાવીરે મુખડું હસતો થોડો,
કરે આંખ તણા મચકોડો.

શ્રુલ. હોંડે હંસગતી ઠકરાળી,
હાથે વાંસલડી છે રસાળી;
તનકોમળ ને વય ખાળી,
વશ કરણીરે કીકી કામણગાળી મુને લાગી, ૨
નથી એવોરે આંજ કોઈ દીકો,
મુને મોહન લાગે મીઠો;

મુને ધરમારે બડી પળ તો નથી ગમતું,
મારું ચીતડું રહે છે અમતું,

શુભ. પાંચે રાત દીવરા બાણકારા.

રહેતા પતણા આણકારા,

મોહ્યાણુ તાણા રાણકારા.

કાલજુરે કોરી ધરણી ઢાળી મુને લાગી.

સખી મારીરે પાવણડે કાંઈ લાચ,

બેઠ કર જોડીને માણું;

મુને મેળવરે એ રશીઓ રૂપાળો.

પ્રભુ ચીતચોર નંદનો લાણો.

શુભ. મણું મોહનને મન મેલી,

રમુ રામ કરું રત કેલી.

મારી જોડી બને છે અલખેલી,

તુંને આપું માળારે તે રતનાળી મુને લાગી.

ગરબી.

ઓ હરજીરે હૈઆમાં હાશછે મુને;

પણ મુખ કહ કહુ તુંને;

મન ગમતારે, મોહન મુજને મગીએ;

હાંશી કરતા પંથ ન પળીયે;

શુભ પંથે પળતાં હાંશી દુખ કારીરે;

જગત જોઈ વઢે વીલી ચારીરે;

માટે ચાલવું ઠેવાર વીચારીરે;

૬૫

જો ડાહ્યરે દારના દુખ વિડારો;
હશી હશીનેર ચીત મતુરાનાં ચોરો;
વિશ્વ કહેજો કપટી કાશોરો;
નથી ચાલતોરે તમપાસ કોઈને નિરો;
કેરેછે હટકેલ નંદનો કોરો;
જીવ સાખ ખડોને છેલ છોગાળારો;
મેલોમાન્યની મનહર ચાળારો;
છો મુને વલ્લભ રૂપાળારો;
પ્રભુ પ્યારરે કાહડી નાખો કુષારો;

લાવણી.

નરસી મેહેતાની હુંડી

નરસસી મેહેતા ભગત હસીના જીનાગઢના રહેવાસી;
હુંડી કરાવા આવ્યા ગામમાં ચાર જણા તીરથવાશી;
આવી ગામમાં પુછવા લાગ્યા મોઠા મોઠા શોહુકારોને;
સાતથે એક રૂપઈઆની હુંડી દરવાકાંની આલો અમને;
સરવે લોક મનસુખો કરીને માકલ્યા મેહેતા નરસી કને;
એ તમારી હુંડી શીકારશે લાગ્યા મશકરી કરવાને;

જીવ.

નરસાહી મેતાને ગેરેર આવા આવી,
બેસારયા ધરમાં આસન આડી,
મેહેતા વાત પુછે છે વેહેલી.
કયાંથી આવ્યા કયાં જાવ્યાં છે એવી;

અમે નીકળા તીરથ કરવા દુવારકા જઈશુ કાશી;
 હુંડી કરાવા આઠ્યા ગામમાં ચાર જાણ તીરથવાશી ૧
 પરદેશી તો પુછે ફરીને મેહેતા વાત મારિ સાળજો,
 ગેરતમારે રૂપીઆ ભરીએ તેની હુંડી અમને કરિઆણો;
 સુરતી એક શીકાની ચેલી લઈ કરિ ધરમાં મેયો,
 સાતશે એક રૂપઈઆની હુંડી કાગળ ઉપર લખી આણો;

જુલ.

મેહેતા થઈને પત્ર લખેછે, સામળશાનું નામ બરેછે;
 સુરજની તો સાખ કરેછે, આપણો મારીબલજ્યા રહેશે;
 કાગળનો કડકો લઈ કરીને ત્યાંથી ઉપડયા પરદેશી. હું. ૩
 પરદેશીને પંથે વળાવી મેહેતા વાત સઠને પુછે;
 આ ધનને આપણુ શું કરીએ ખવડાવી દેા સાધુને,
 ધી ગોળને ઘડો મગાવ્યા લાગ્યા રસોઇ કરવાને,
 જાવતાં બોજન સઉ કરાવી યાલ ધરાવી ઠાકોરને;

જુલ.

સોએક સાધુ થયા એકઠા ઉચકો લીધા સર્વતાં એકાં,
 મેહેતા હતા તેવા થઈ બેઠા નાહી ધોઈ મંદીરમાં પેઠા;
 હાથ જોડીને અરજ કરેછે લગ્યા રાખજો અવિનાશી. હું. ૪
 હવે વાત પરદેશીની કહું આવી રહ્યા દવારકાં સહી;
 આવી ગામમાં પુછવા લાગ્યા સામલશાની પેહેડી કહી;
 આને ગામમાં નથી સામળશા ગેહેલાછો કે અકલ ગઈ,
 સમ તેમ પેઠમાં કાળ પડેછે રૂપઈઆં મળશે કે નહીં;

જુલ.

સોધા સોધી કરે નગરમાં, ડોહ નથી આવતુ નજરમાં,
 ઠગ મલ્યો એ જુનાઘઠમાં તીરથ કરવાનું રહુંછે મનમાં;
 હાથ કપાળે દધ કરીને ચારેજણાં થયા ઉદાસી, હું ૪
 નરસહી મેડેતાનું વચન પાળવા શામળશા રૂપઆ લાવ્યા,
 સાંભા સામી થયા એકઠા પરદેસી ક્યાંથી આવ્યા;
 અમો નિકળવા તીરથ કરવાજુનાઘઠ રૂપીયા બરીઆવ્યા;
 ખોટી હુંડી લખી આપીને શામળશાતે ખતલાવા, ૯

જુલ.

અમે મેડેતા સામળશાના, લ્યો રૂપૈયા સુરતી સફાના;
 નથી મેલા છે કોરા કડકડતા, તમારા રૂપૈયા અચ મેડેનતના;
 સાતસેં એક રૂપીયા ગણી આવ્યા, ચાર જણા ત્યાં થયા
 ખુશી હુંડી કરાવવા.

શામળશા જોગોપોળ કરેછે, રૂપીઆ તમારા સંભળજે;
 બચપુરીને પામ્યા રૂપૈઆ, મેડેતાજીને જઈ કેહેજે.
 રખે દીકમાં જરા હરખડતા, કામકાજ હોયતો કેહેજે;
 રૂગનાથસીંગ સત ગુરને સરણે, સાચા ધણીને સમરજે.

જુલ.

બગતઆધીન રહે બગવાનને, જેવા મળ્યા નરસી મેહેતાને;
 મંછારામ તમારે શરણે, રમુરામ તો યુ કર કહેતે.
 જે નર રહે કાયા કશી, હુંડી કરાવવા આવ્યા ગાસમાં,

ચાર જણા તીરથ વાસી,

૧૨

મીરાચરિત્ર.

મિરાંન મોહનશું માન્યુ; પરિયા પરિયાત્રી ગીરધર લાલ,
જાણે જગ નથી કાંઈ છાનુ, જેમલ રાઠોડની દીકરીરે સુણિ,
મિડતાએનુધામ, રૂપ ચુણ કોઈ સમોવડ નહિં,
રૂઢધરયુ મીરાંબાઈ નામ, મીરાંમન મોહન શુ માનુ, ૧
જોશીએ વાંચી જનમેતરીરે, તેમાં લખ્યુ નીકળ્યુ એહ;
વરશે પિત્રાંબર નાચનેરે, કરશે નંદકુવરજીયુ નેહ, મિરાં ૨
બિધ્યાત પુરનો રાંણો રાનિયોરે, તે સાથે કરીછે મગાઈ;
પરાણાવીને વળાવ્યાંસાસરે કાંઈ, લોકાક રીત મીરાંબાઈ; મીરાં
દેવીને દેવા વધામણારે ચાલ્યો, વરકનયા સેહુજન,
રાણે પારવતીજીને પૂજ્યારે, મીરાંનુતો મોહનમાં મન; મીરા
સાસુકડે સૌભાગ્ય વધોવહુ, નમો શકિતને પાય;
મિરાંકડે મશતક માડનહી નમેરે, વિના એક શ્રીગિરિધરરાય,
માસ કડે સામું ખોલી આજીવીરે, મારે નથી એ વહુનુ કામ;
પુત્રને કહ્યુ રાણો એને પરી, એક નપાડ રચાવો ધામ; મી ૬
એવું સુણીને મીરાં મગન થયારે; જહુ થયુ બાગ્યો જાંજળ;
સાંધુની સંગે દીનરેન નીર્ગમથુ સુખે, સેવીયુ ગાંધ્યુ જોપાળ; મી
નંદનંદન સાથે ન્યારાં રહ્યારેમીરાં, આવે હરીજન ધણાધેર;
નીત્ય ભજન કથા કિરતન આજીવ, હરીને લડાવે કરેલેહેર; મી ૮
નણુદલ આવી મીરાંબાઈનીપાસે, બાકી આસો માંડ્યોહિતપાત,
સાસરેરાણાજીનુકુળજાવ્યુવહુ, મહિપરભગવ્યાંમાતતાત; મી ૯
અંબર આજીવ પેડેરે અનુપમ, સગેસુંદર રાણુગાર,
મહેલેપધારેરાણાજીતણેરે, રમીશીઝવીલ્યોબારથાર; મીરાં ૧૦

જાપાં તીલક આતુળશીની માળા, નાચો જુદો વેરાગીનેવેરા;
 ચંગમુડીદારાધુસતનોરે, રાણાજીતોકરેસુણીકલેશ; મીરાં ૧૨
 મીરાં કરે બાઈ કલેશ ટળવાનો, એકજાં છે ઉપાય;
 કેહેજે રાણાજીને સાધુને સેવેપ્રેમે, તૃપ્તકરને હરિ ગાથ મીરાં ૧૩
 વળીસોનું રૂપ પહેરે શું સધરયુરે, કહાડી નાખો એકાકડમાળ
 છાપાતીલકધસાધુમાંખેસો, આજો પહેરે તુળશીની માળ; મી ૧૪
 તમાપણુ જાઓ શીદ સાસરેબાઈ, વૃથાવટાજો ધાનેદેહ;
 મનગમતા મોહનવર સાચેતમો, સરવતજીને કરોસ્નેહ, મીરાં ૧૫
 કેહેજે તમારી માતનેરે તજ, થયાં ગોવિંદ ગુણુ ગાવ
 હરિવિના કોટીદેવ સેવશોતાએ, જનમમરણુ નહિં અપ, મી ૧૬
 સુણીએમ છુણકવી ખીજતીરે બાળા, આવી ખાંપવની પાસ;
 એમાઈમાબીકહેછેથાએવેરાગીસહ, મુઠ્ઠીદારાજાઅવાસ; મી ૧૭
 એવુસુણીનેઆવ્યોરોસરાણાને, પ્રેરયાસેવકમીરાંનેઅવાસ
 લાવોઅખરછેસારંગમાંરે, કોણુકોણુએકુંજેએનીપાસ; મીરાં ૧૮
 અનુચરે આવી એમકહયુંજે, નથી ત્રીજુ આણસ આવાર
 રાણાજીસાથેકોઈપુરંબખીજેછે, ઘરમાંથઈરહીંકેયેઈકાર; મી ૧૯
 હણુતામાં રાંછેથયા રાતઝરે ખેંચી, ખડગધાષોછે તેણાવાર;
 પેઠામીરાંનેમહાશ્વેએકોરેકોઈ, આવેનાધાઈદિધાંદવાર; મી ૨૦
 આવીજેયું તો મીરાં એકલીરે, પ્રભુએ એને નાદીધુ દરશન;
 પછુયું મીરાંનેપેલાપુરંબક્યાંછે, તાહારેકાગ્યુંજેશુંલગન; મી ૨૧
 ક્યાંછે પુછેશું સણારોપનારે, તેતો સધળે વસેછે બરપુર
 વાનમાંજુલેજીપ્રેમીપ્રત્યક્ષદેએ, રહેછેકુટ્યકીદુર; મીરાં ૨૨
 કહાડી નાખોજી આકષિરાકપટ, અંગે નીરમળ કરોમન,

પ્રેમભક્તિએ પરીબ્રહ્મભક્તિતાતમને, થાય તેનાં દરશન; મીરાં ૨૨
 એવું શુભીને આગ લાગી વણીરે, પણ બાવના આવ્યો રે ભુપ
 કોષકર ને શહસ્ત્રવાવરે એ હેવે, દીઠાં મીરાંનાં ખેડપ; મીરાં ૨૩
 તાએ મુરખ સમજ્યા નહિ રે, મનસાથે નાકાધો વીચાર;
 બીજુ ખડગ એણે એવું તાહારે, હરિએ દેખાડી મીરાંચાર; મી ૨૪
 હો ભો પડ્યો પાછો ફર્યો રે રાણો, આવ્યો પોતાને ઘેર;
 વિપનો પ્યાલો બચી મીરાંને મોકલ્યો; પીવ્યો કહાંબું રાણાએ આણી ઝેર
 લીધો મીરાંએ મનમગ્ન થઈ ને રે પ્રભુને, દેખાડી કરચું વિષપાન;
 અત્રત સરખું થઈ ગયું રે એને, સમરય પણી ભગવાન; મીરાં ૨૬
 મીરાંખાધ આવ્યાં વંદાવન મારે પ્રેમે, નીરખ્યા શ્રીવજ્રરાય;
 શ્રીજ મુનાપથ પાન કરચું ને કરી જીવગો સાંધ ને કરી શિક્ષાય; મી ૨૭
 હરીજન બણી મીરાં મળવાનું કહાંબું નાજે જી સ્ત્રિનું મુખ;
 મીરાં કહે સારું થયું સવાર મુજને, પરપુર્ય બેઠેથી દુખ, મારે
 આવજાગી હું એ મળાણીને વ્રજમાં, કળણ પુર સદે એક
 વંદાવન સિંહજી પુર શરહ્યા છે તેમાં, ધન્ય તમારે વીવેક; મી ૨૮
 એવું સંણીને માની પામીયારે, જીવગો સાંધ મલ્યા છે સામાધાધુ;
 હુળી મળીને હુડીની વાત કરીને આવ્યાં, મેવાડ દેરા મીરાંખાધ; મી ૨૯
 કરી તમ આચી ચાલ્યાં દવારકાં, પ્રેમે નીરખ્યા શ્રીરણુદેહ;
 વાસપુરી ને પ્રભુની પાસે રહ્યાં સદા, પડ્યા એ મનના કોડ; મી ૩૦
 પાછળ પશ્તપ્ત રાણાને યારે, ગયું જીતવી મનનું ઝેર
 મુખે માંગે તે આપું તે હને જે કોઈ, લાવે મનાવી મીરાંધેર; મી ૩૧
 ઉપરાજિ પય તેડાં મોકલ્યાં રે, આવીને લાગ્યા સહુ પાય;
 માણ પધારે મેવાડમાં વેડેલાં, રાણા જીતે અનમ આય; મી ૩૨

જ્યારજગી તમે રહેસો દવાચીકારે, ત્યાંલગી કર અપવાશ
આગ્રહદેખી મીરાંવિદાય માગવાને, આખાંત્રીપ્રભુજીની પાસ, મી
હચીએ હકીકત સાંભળી નેહસી, ચાંપી રૂદીયા સાથ
શ્રીકૃષ્ણસ્વરૂપમાંસમાઈગયાંરેમીરાં, જેજેશ્રીદવાચીકાંનાથ, મી ૩૫
ચરિત્ર એમીરાંખાઈનુરે જેકો, સીખે સાંભળેનેગાય;
પ્રેમભકિતતેને મધેનેતુરે દયાનેપ્રીતમત્રજરાય; મીરાંમન
મોહનશુભાન્યું ૩૬.

છેલ વીશે ગીત ૧ છં

હારે અલ્યા વાંકી ન પહેરિએ પાધડી,
હારે તારી પાધડી તે પાટુંઆ અવરાવશે છરે
વેગળો રહે વરાણાગીઆ.

હારે અલ્યા નેણ કરાસ ન કીજીએ
હારે તારાં નેણલાં તે મેણલાં મરાવશેછરે. વેગળો ૧
હારે અલ્યા ખંગી ઘેલાટ નહી લીખીએ,
હારે તારિ ખંગી તે કુઢંગીમાં કઢાવશેછરે. વેગળો ૨
હારે અલ્યા પાન બીડાં નહી ચાલીએ,
હારે તારાં પાન તે બાન હુલાવશે છરે. વેગળો ૩
હારે અલ્યા વગર વીચારયું ન બોલીએ
હારે તારૂં તોલ બોલવા થકી થશેજી. વેગળો ૪
હારે અલ્યા વીશેશ કેશ ન વધારીએ
હારે તારા કેશ તે વેશ ભગવશે છરે વેગળો ૫
હારે અલ્યા કકકડતાં કેડીઆં ન પહેરીએ.

હારે તારાં કુડીઆં તેખેડીઆં જડાવશેજીરે. વેગળોં ૬
 હારે અલ્યા વેઢે મદીશ નહીં આંગળાં
 હારે જશે વેઢે ખનીરા ઢેડ જાંગલાંજીરે. વેગળોં ૭
 હારે અલ્યા હીરકોરી ઘોતીઆં ન પડેચીએ,
 હારે તારી ઘોતીઆં તે ધુળ ચલાવશેજીરે. વેગળોં ૮
 હારે અલ્યા ચમચમતી મોજડી ન પડેચીએ,
 હારે તારી મેજડી તે રોજડી ખોવરાવશેજીરે. વેગળોં ૯
 હારે અલ્યા ખમિ દુશાલા ન નાંખીએ;
 હારે તારા દુશાલા તે નામ ડખોવશેજીરે. વેગળોં ૧૦
 હારે અલ્યા અતર કુસેલ નહીં વોહોચીએ;
 હારે તારાં કુસેલ તે તેલ કઢાવશેજીરે. વેગળોં ૧૧

કળેડાની લાવણી.

ધર જોડી ન મીલી સખીશ મે જીવાન ખાલમ છોટાં;
 દીશે દોશ દેહ પુરવ મે પાપકીયા મેને ખોટાં,
 પહેલે જાને ચલી સાસરે રકતેમે કપડા ધોયા,
 હશી ખુશીશે ખુશીશે જ્ય મહેલ દીપક જ્વેયા;
 નાઇ કોઈ મેને શીર ચુથયા પલંગ મેને ખીછવાયા,
 ઉશી પલંગપર છોટારા ખાલમ આયા;
 ખાલમ આવકે મુજે દેખ ઉશીકા દીલતો ગભરાયા,
 મેને ઉઠાડે દીયે ગોધા તખ વાંતો ખાલમ રોયા;
 જીસકે કુટ ગયે કરમ સખીશ મે જીવાન ખાલમ છોટાં ૧
 આ ખાપુંડી મેથી લાડકી લડકપનેડી સગાઈ;

મેરા ખાપને છોટાસા ખાલમસે કાંઈ સગાઈ;
 ધન દોલત ના પાવે પરદેશ કુવેમે ડખોલદઈ
 મેરા ખાપને છોટે ખાલમશે પરણાઈ;
 છસકે કુટ ગયે કરમ સખીયી મેળુવાન ખાલમ છોટા. ૨
 કાગન મહીના આયસખીયી મે કાગડીનયે મયાઈ;
 મેરે ખાલમ છોટા સખી મે યુલાલ ઠીનયે ઉડવાઈ;
 આલમ સખ સખો કરે મશકયી, ખખરમે કેશી જાઈ;
 અંમલી ખતા દે સખી મે સખ લો કુશે શરમાઈ
 છસકે કુટ ગયે કરમ સખીયી મેળુવાન ખાલમ છોટા. ૩
 મેરા દીલમે એસા આયા જિરે ઝોર અટીમ ખાઈ;
 સખી મે ફાંશી લેકે ચઢી મહેલશે ગીરજાઈ;
 બરી મીજલસકી અંદર મેતી કલગીયે સોટા ખજવાઈ;
 કસ્ટ દેવ મહરાજ જીગુકે ચરન સરન શદારહ;
 છસકે કુટ ગયે કરમ સખીયી મે જીવાન ખાલમ છોટા. ૪

લાવણી.

ચીત રૂપ ચીત વનમાં છાજે ચંપ વરાણ ચીત વન ભારી,
 પુરખ પુન કાયે જિને કોટીક સોપાવે એસી નારી;
 છડાં ચંચસી નાક જનીદે દાંત ખને દાઢમ કળી,
 જીગ અંધા ઝોર તન અતી કોમળ ચરન ખનેજેસી વનક
 દળી, નાંજીગ પુતળી કમર છુપેલી દસ અંગુળીઆં મુગફળી,
 ચંદ્ર ખદન મ્રગ લોચન જેશી અજખ અનરંભાપુતળી,
 એસી અદામે જગ મોહ્યા મુન મુંદરપર ખલીહારી,

પુરુષ પુન્ય કાચે જગ કોટીક શોપાવે ઐસી નારી પુરુષપુન્ય
 મુખ બચ્ચો મેતાબ સરીખો દાંત જડે સખ સોનેચી, પુરુષ
 પાનસે પેટ કહી જે છુતી બની કાચી ફેરી; કંઠ કોકીલા
 કોપલ જેસો મદન કુપને તુજ ઘચી, ચાલ ચલે ગજરાજ,
 સરીખી જે કોષ આરાક કરતે ફેરી; છુટે પસીના બમર,
 ખાસસે લંખે ખાલ નાગન કાલી પુરુષ પુન્ય. ૨
 મીઠી જીખાસે જગભરમાયા નેનનમે મોહીની મારે, લટક
 ખનાડે છુટ લીખે જ્યુ' ચમક રહે ગગનમે તારે; જીસી
 આરાકાપર નજર દોડાએ તે ઘડી પલકમેંધર મારે, ઉસ
 માયાસે કોષ ખયા નહીડે લપટ રહ્યા જગ સંસારે; હંસ
 મોરકાર કપોત કહીએ જ્યુ' કોપલસે કીલકારી. પુ પુન્ય, ૩
 શોળ સીનગાર ખત્તીસ અળકાર ચોરાશી આરાન જાણે,
 ખતીસ કળા લક્ષણમે પુચી ચીત પદમનીકી નીચાને; ક્ષી
 જન જોગ જીગતસે કાનો સમજોગો કોષ ઇનસાને, રામ કી
 રપા હચી હજી હચી ખીન માલે ન ઐસી દીલગને;
 શામ પેમગીર કહે સખામે છન સંદર પર બલીહારીપુ. ૪

કુવેડની કજેતી

પાચે પ્રભુને નમી કહું કુવેડના ફેલ, સર્વ લોક સાંભજો;
 કાનોનો કાલી મેલ, જીવો કજેતી કુવેડ નારની. ટેક. ૧
 છે ઘોયાની આખડી ને, છે નાયાનુ નીમ;
 આ કબારજી કરમે ભાગી, ઘર ચાલે તે કેમ. જીવે. ૨
 સાસુ દે સીખા માણ ત્યારે, સામી વઢવા લાજે;

- સમોસાને સુવે તારે, પોર દીવસે જાગે. શુવો. ૩
- પોર દાહડે પડી ન ઉઠે, ઉફરી ન કરે ખાટાં
થાળીયાં એની ઠીકરા જેવી, લોટ વજ્રો કાટ. શુવો. ૪
- ગોલીઆં ખેડે છારિયાં વળી, ખામણું સેવાળ;
ધરમાં ન વારીદુ વાળે, ગંદા એના ખાળ. શુવો. ૫
- ચોખ નાં દાતણ કરે, દાંત મેલા ધાણ;
લોક સર્વે સાંજળો, જઈ કયાં કરે વખાણ. શુવો. ૬
- ખાર છદ્ધયાંની મા કેવાણી, ગળતે ન આવડે પાણી;
જેવું હોયતો જોઈ લેજી, બુડાણ વીઆણી. શુવો. ૭
- કાચે કરે રાટણો ને, રાકજાણે ખાણ;
ધેંસમાં ન મીંડું નાખે, દાળ મોળી છાણ. શુવો. ૮
- સ્તોઈ કરીને ચોકો ન કરે, ન કરે અખોટાં
હાથે માયે ધંડી ગાણે કુનાં ચાટે લોટાં. શુવો. ૯
- સાસુની કળે તી કુવેડ ધેર ધેર કરતી;
સાજ મારો ચોકલડી સા માટે નથી મરતી. શુવો. ૧૦
- હાથે પગે ધેસ વળણે અંગ મેલુ એગું;
મુખે બમે માખીયા તો કામ ચોખુ શેવ. શુવો. ૧૧
- મેલ ભરણે ધાવરેને સાલો કાળો મેશ;
ચેલુમાં શુવો પડી જાણે કચરાળી ભેંરા. શુવો. ૧૨
- ચીડ બાજયુ ચોટલામાં પડી શુવો લીખ;
જે નરે આ નાર વરી તેવું જીવતર ચીક. શુવો. ૧૩
- દુભે સાજ નણ્ણીને વણ્ણીને દુભે દાહડી;
એળખો નહી તો એળખીજીને, આઃ મારખલાડી. શુવો. ૧૪

પુન્ય કરે જ્યાં પાડોશી ત્યાં આડી ઝીબ વાસ;
 અબીયાગત આંખણે દેખી ઘરમાં નાશી જાય. જીવો ૦ ૧૫
 દે સીખામણ શવામી ત્યારે કુવે પડવા જાય;
 લોક કેરા થોકમાં ફજેલીઓ છુટાય જીવો ૦ ૧૬
 વોકે વોકે ધણી મારે, તારે દે મરાપ;
 જો તને હુંજીવ ના આપુતો, તુંજ મારો ખાપ જીવો ૦ ૧૭
 આવી કુડ દેખી ધણી, બળતો બોલે આપ;
 શા માટે આડો ન ઉતરો પરણવા જતા સાપ જીવો ૦ ૧૮
 આમ કુવડ નાર તણા અવગુણ અલેખ,
 દેનારાને દોષ ન દેઈએ કરમે લખ્યા લેખ, જીવો ૦ ૧૯
 આવી જોને નાર મળો તનેછે સંતાપ;
 તે પુરસને માથે આવી પાંચે મળયા પાપ, જીવો ૦ ૨૦
 નરનારી સઉ સંભજો કોઈએ મા ધરણા રાય;
 દીઠી હેવી દાખવી દેશોમા મને દોષ, જીવો ૦ ૨૧
 ચમનલાલતો સાચુ કહે છે કાલની નજર પુમે;
 આનાથી કુવેડ માથે, સોગડા ન ઉમે, જીવો ૦ ૨૨

અજવાબી રાતનુ ગીત.

આશો મારો સરદ પુનમની રાતનો,
 ચાંદલીઓ ઊગેરે સખી મારા યોકમાં.
 સમરો મારો દેરા સરને દેવળો.
 રાત્રી દેરાયર કેરી પુતળી.
 જેઠ મારો અચાડીયો મેહલો,
 નેદાણી ઝણકે પાદળ વીજળી.

ઘીયર મારો ચાંપલીઆનો ફાડળો;
 દેરાંણી ચાંપલીઆ કેરી પાંખડી;
 નણદ મારી વાડીમાંની વેલળો;
 નણદોઈ તે વાડીમાંનો વાંદરો;
 પરાયો મારો ચતુર શુભાણો
 તાણીને બાધેરે નવરંગ પાધડી
 એ પાધડીએ દશ દશ આંટાળો,
 આંટેને આંટે મેહુંકે માધરો.
 ગોરીનો પરણો પહાણ કમાવા જાયળો;
 પહાણેથી લાવે ખારેક ટોપરાં;
 ટોપરાં ને ખાપતો ગોરીને કુચા વળે

સાતવાર

આહીએ આનંદ સહયર કહુછુંરે, મારે ગીરપરશું ધર વાસ
 યજ્ઞમાં રહુછુંરે; સોમે પામ્યા સુખ શીવજી કૃણીયારે, આ
 નંદજીનો લાલ મુજને મળીઆરે; આ મગળે મને ભૂત
 હરી શું લાગ્યુરે, આ -હૃદય કમળનું ખાણ હૃદયે વાગ્યુંરે;
 આ સુખ આવ્યો સુખ જોવા જઈએરે, આ છાત્રી કરીએ
 ગુંજ વાહાલાં થઈએરે; આ પ્રહરપતિ ગુરુ પરતાપ સુખછે
 સહુનેરે, આ શનીધણો આનંદરાધા વહુનેરે; શુકરના સરવી
 બોલ સહુને ગમતારે, આ લેતાં તાળી હાથ રજની રમતારે;
 આ શનીસ્વરે સંઢરો હરીને કહાવ્યોરે, આ જોગ બન્યો.
 છે આજ રમવા આવોરે; આ સાત વાર ને ગાય નર
 ને નારીરે, તેના વૈકુંઠ વાસજ ધાય દેવ મોરારીરે.

પંદર તથો.

પડવાની પાણ પ્રીત ગતમત જીવીરે; મારા હરો શીના એક

વાત સરવે સુનીરે ખીજે ખાળે વેશ રહીશું ખાળીરે, આ
 ધરમાં કેમ રહેવાય વાગે તાળીરે; ત્રીજે ત્રીભોવન રાય રા
 જ પધારેરે હરી આલોને આપણે ધેર હેત વધારેરે,
 એથે અતુર નાર અંચળ ચાલેરે પેલો વડોદરાનો વધદદુ
 અડાં ટાળેરે પાંચમના પડદા હરીશું રાખ્યારે, મારે પ્રેમરસ
 પીવા કાજ હરી રસ ચાખ્યારે. છઠીના લખીયા લેખ ત
 કેમ ટળશેરે, મારે પેલા બવની પ્રીત આવી મળશેરે, સા
 તમના સંતાપ હરીશું અમનેરે, આ શું કહીએ માહારાજ
 લાજ નહીં તમનેરે, આઠમ આશુવ યાવ હરી હોય હે-
 લીરે, મારે સોળ ગોપીનો સાથ રમવા ધેલીરે. નામે નમેરા
 નાય નમેરા ના થઈએરે, આ ગોકુળીયું મેલી મધુરાં ના
 જઈએરે, દશમે દીન રાત દેહી મારી દાઝેરે, ધેર નાવલી
 યો રીશાય તે ઘણું સાલેરે, એકાદશીનાં વ્રત મારે કરવાંરે,
 શ્રી જમુંનાજીના ધ્યાન મારે ધરવાંરે, દ્વાદશીને દહાડે
 દરશન દેજોરે, મારા સાંમળીઆ બગવાંન સનમુખ રો
 જોરે, તમના તો તંન અમારા ટુંટપારે, આ હરી હરી
 કરતાં હોય અમારા સુક્યારે, ચૌદશે તો અતુર નર શું
 વાહાણે રીસ સધા સરખી નાર શું રીસાયારે, પુનમેતો પં
 દર તીથા વધ કહાવેરે, મને સેજલડીએ સુતાં નીદ્રો ના આવેરે,

સંગાર.

રાગ પુરવી

આલીરી ખંસી મોહનકા, ખાળેરી,

સુનલેરી સુરતધર, સીમેહી ખાળે;

બનકબેઠેને શ્રીરાધે, નામખંસી ખાળેરી, ખંસીં

તાખિનહોય નએકછરા મુરછાન, સખતસરઝોર તીનચામ.ખંર
આગે ખાજસો ઝોર ગોપછી,અખકે ખઠોયા જાનેસુંદર સ્યામ.ખંડ
દયાકો પ્રિતમ સખકે સુખદાયક, પ્રજ જીવંતીનમનપુરનકામ.ખંસી
રેખતો રાગ અમાયચી

હરદમ કૃષ્ણ કહે, શ્રી કૃષ્ણ કહેતું જખાં મેરી,
ચેહી મતલખકે ખાતર કરતા, ખુશામત મેંતેરી.હરદમ૦ ટેક
દીં ઝોર કુષ્મસકર, દેતાહું હરવખત.તુએ;
તોગી હર રોજ હરીનામ, છુનાતી નામુઝે. હરદમ૦ ૧
કરેચુનગાન ગોવિંદકા, તું મુખપરિધે ખલા;
નહિં તોમેં ઝેંચ નિકાહંગા, કયા મુખચામ ખલા.હરદમ૦૨
ખોઈ નિંદખાની સારી, સોહી ચુન્હા માફ તોરા;
દયા પ્રિતમ ભુલે મનનામ,આખર વખત મેરા. હરદમ૦ ૩

રાગ હુમરી

ખંસી ખાજસો મેરમનખસ ગદ્યરે;

લેજાલેજા ખીરજકે ખંગલમેં, ખંસીખાજ ટેક
નાજનાજ સોહિયમેં હાજિયરે, રસદુટથો રસિકખરજંગલેમેંખ
રીઝી ભીઝી દયાપ્રભુમાતનમેં, સ્વર આધરસીક રસરંગલેમેં.ખંર

પદ.

હરિ તુને પ્રસન્નને કયમ થાય; તાહારા મનતું કપટ નજાય,
તહારા દિલનો ષજનવ જાય, પ્રભુતુને પ્રસન્નને કયમ થાય, ટેક
હરિ કિરતન હરિનામ રટણમાં, અતીસે આજય તાહારે;
કાચાકુટ લવ પર નિંદામાં; આખો દિવસ ન હરિ, પ્રભુ.૧
પ્રભુનુ પુજન કરતી વેળા, કાયા તાહારી કપે;
ગંજકો શોકટાં કુટતાં, આઠે પહોર ન જપે.પ્રભુ તને
પ્રભુનું ચંદન નવ ઘસાય, તુજ અમખી શરીર ખગડે,
કુંડી કુતકે મરી મથાલે, જાવે જાગ્ય તું રગડે.હરિતને, ૩

એકાદશી ઓઝણવનું જાગરાણું, અતિ અસૂરત લાગે;
 બવામકે મુણિકા નવ નારીસંગ, જામિની આખી જાગે, હરિ
 બે પૈસાની ગુરૂ સેવાખતાવે, ત્યાં ગણગણનું બેસે;
 ધરની સ્ત્રી સેજ માગે ધરજી, ત્યારે હરખ મગનથઈ ડોલે; હરિ
 ખોટાં માતા કાચ કીડીઆં, બગવત જીવણ ધાલે,
 સોનું રૂપ મણિ મુંકતા પિતા; સ્ત્રી સુતને ના ચામે, હરિ તને.
 હરિના મકતને લુપ્તું છૂટું, વેઠ વળગી હોય જાણે,
 સગાં સંબંધી પેર પ્રોડોણા આવે, માંઠાન પીરશે પ્રહાણે, હરિ
 જગ દેખે ત્યાં જગને બેસે, પાકી નાહાય ના આપા;
 ગળાં કાપે કયમ થાય ગળગળો, એ વૈશ્ણવતાં હાવારે હરિ
 આ કરવું આ ના કરવું, એમ સહુને શીક્ષા દેહે;
 તેમાંનું તું કાંઈ નથી કરતા, અનુચિત કામ કરેજે, હરિ તને
 અતરનો છુણ અન્ય ન લહે, પણ જાણે અંતર જામી;
 એતો સાચોના સંગીજે, દાગ દયાના પ્રવામી, હરિ તને ૧૦

રખતો

મદનમોહન પ્યારે, મેરુ જીવ મેરાહે;
 દિદાર હુઆ જામમે, દયા દિલમે ડેરાહે, મદન ૦ ટેક
 ઇસ્ક ઝખમકી મારી બાઈ, મેં દિવાની;
 કોઈબેલી નહીં સાહેલી, શોખી દિલકા ચે જાની, મદન ૧
 ઈશક મયેં છોસી પર, ઓઈ મેરા જીવન;
 હવા અલક સારા પ્યારા, કહુ લગતાહે વખન, મદન ૨
 એક પાદ મિટી ખતિયાં, છતિયાં કાઢ જાતિહે;
 કહુ કહે મેં નહિં આતા, નેનાં બર બર આતિહે; મદન ૩
 મતલબકે મરજી આલમ, જાન કહે લાગેડે;
 દયા રિતમ બે પરવાહી, ખલીહાર કહે લાતાડે, મદન ૪
 સમાપ્ત.

